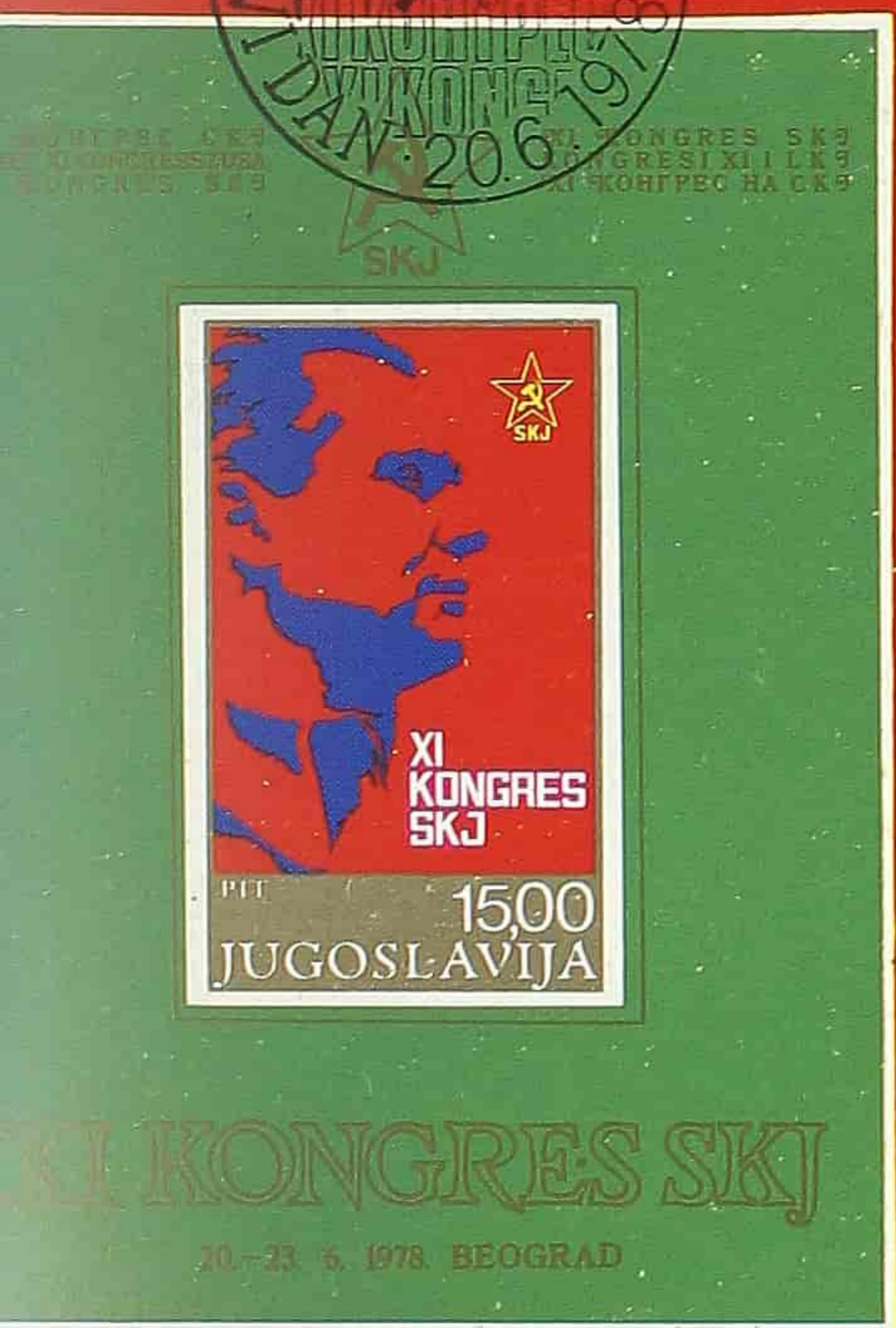

ФИЛАТЕЛИСТА И ФИЛАТЕЛИСТА

ВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

БРОЈ 175 ЈУНИ '78

XI KONGRES SAVEZA KOMUNISTA JUGOSLAVIJE 1978

ФИЛАТЕЛИСТА

FILATELISTA

časopis СФС

Adresa:

Sremska 6/IV,
pošt. fah 702,
11001 Beograd

Telefon:

(011)-638-751

Žiro račun kod SDK:

60806-678-11966

Izdavački savet:

Dr Jovan Veličković

predsednik

Dr Dragoslav Đukanović

Miloš Jovanić

Nenad Kilibarda

Stevan Novaković

Dr Jovan Marisavljević

Redakcioni odbor:

**Prim. dr Branislav
Novaković**

Dipl. ing. Moco

Sumbulović

Dipl. ecc. Vojislav

Begović

Imre Vaci

Jovan Reljin, dipl.

pravnik

Glavni i odgovorni
urednik:

Reljin Jovan

Urednik i tehnički
urednik:

Vaci Imre

Idejno rešenje korica:

akad. slikar Dušan

Lučić

štampa:

IPP. »Banat« OOUR

»GRAFIKA« - 2123/78

Borisa Kidriča 54

Kikinda — 3000 kom.

ZA ČLANOVE SAVEZA FILATELISTA

SRBIJE, ČASOPIS JE BESPLATAN,

ZA OSTALE, PRIMERAK 12,00 DINARA

PRETPLATU NA ČASOPIS MOŽETE

UPLATITI OPŠTOM UPLATNICOM

NA ADRESU:

SAVEZ FILATELISTA SRBIJE

ŽIRO-RACUN 60806-678-11966

SA NAZNAKOM »ZA ČASOPIS«

GODIŠNJA PRETPLATA JE 80,00 DINARA

Izlazi dvomesečno ● Godišnja pretplata za Jugoslaviju 80.— dinara, za inostranstvo 140.— dinara (za avionsku poštu + 10 din. za Evropu i + 30 dinara za ostale zemlje) ● Mali oglasi do 20 reči din. 40.—, svaka dalja reč 1 dinar. ● Uokvireni oglasi:

1/1 strana — 1000.— 1/2 strane — 500.—

1/4 strana — 250.— 1/8 strane — 150.—

1/6 strane — 100.—

* * *

Published bimonthly by Union of Philatelists of Serbia ● Annual subscription US \$ 8.— (for air mail + 1.—\$ Europe, + 3.—\$ other countries) ● Little advertisement: first 20 words US \$ 2.25 each additional word US \$ 0.07 ● Framed advertisement:

1/1 p — \$ 50; 1/2 p — \$ 25; 1/4 — \$ 15;

1/8 p \$ 9; 1/1 p — \$ 6.

Discount 25% for four repetitions, 33% for six repetitions ● We do not accept mint or used samp. IRC accepted at the base: 1 IRC = 0.20 US \$.

Our bank account: 320020-02587, Beobanka — Beograd

Rukopisi se ne vraćaju. Marke poslate radi kliširanja vraćamo u preporučenom pismu ili po dogovoru. Preštampavanje dozvoljeno, uz navođenje izvora i autora, ukoliko drugačije nije navedeno.

Unless otherwise stated, all items may be reprinted, provided that the proper information is given of source and author.

Po mišljenju Republičkog sekretarijata za kulturu SR Srbije br. 413/380-73-02 od 16 maja 1973. godine oslobođen poreza na promet.

ФИЛАТЕЛИСТА FILATELISTA

ЧАСОПИС САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

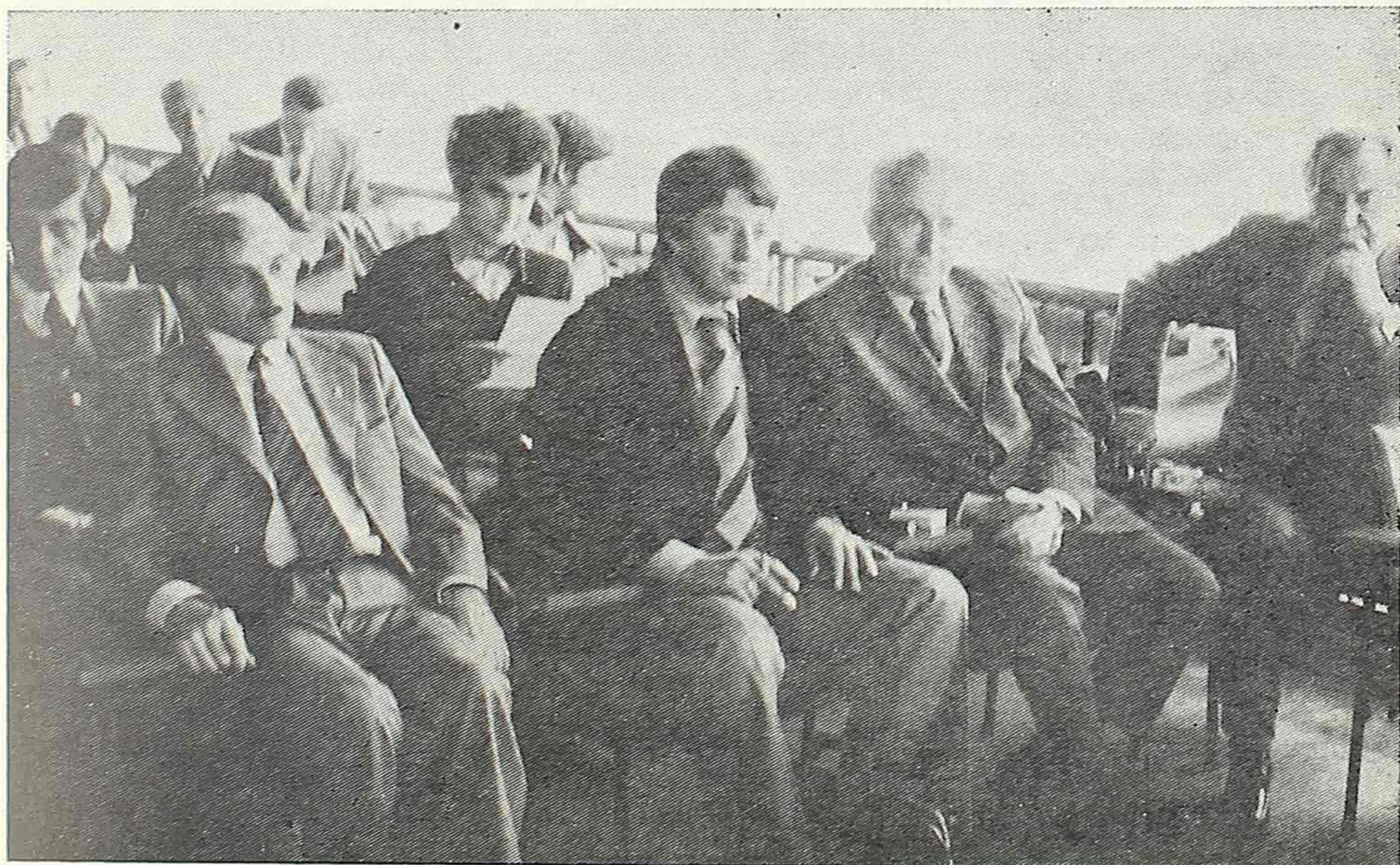
ГОДИНА
XXIX
БРОЈ 175

МАЈ — ЈУНИ 1978. МАЈ — ЈУНИ — 1978.

ЗАЈЕДНИЧКИ ИНТЕРЕС — ФИЛАТЕЛИЈА

Nakon održane izborne sednice delegatske Skupštine Saveza filatelista Srbije, započele su pripreme za svečano obeležavanje 30-godišnjice postojanja i uspešnog rada Saveza filatelista Srbije, osnovanog avgusta 1948. godine. Svečano obeležavanje jubileja održaće se tokom jeseni ove godine.

Savet i Redakcioni odbor časopisa nameravaju da organizovano i radno obeleže ovu godišnjicu. U skladu sa tim, u goste i na razgovor, pozvan je drug GOJKO SEKULOVSKI, generalni direktor Zajednice jugoslovenskih PTT. Uručujući čestitke Savezu filatelista Srbije, drug Sekulovski se veoma ljubazno odazvao našoj molbi i odgovorio na nekoliko pitanja glavnog i odgovornog urednika »Filateliste«, koje i objavljujemo.

Sa sednice delegatske Skupštine Saveza filatelista Srbije, održane 15. aprila 1978. godine u Beogradu

Posle dužeg vremena u našoj zemlji je održana velika međunarodna filatelistička izložba »Balkanfila VI — Beograd 77«. ZJPTT je u njenom organizovanju učestvovala sa popriličnim materijalnim sredstvima. Proteklih nekoliko meseci dovoljni su da se srede utisci, čuju ocene o njoj. Kakva je, druže Sekulovski Vaša ocena, šta ona znači za ZJPTT, za jugoslovensku filateliju u celini?

— Ako prihvatimo činjenicu da ne može postojati razvoj filatelije bez obezbeđivanja uslova za njeno stalno omasovljavanje, onda odmah možemo konstatovati da je širenje interesa za filateliju uslovljeno i značajnim filatelističkim manifestacijama — izložbama. Iz ovoga proizilazi neophodnost češćeg organizovanja velikih, nacionalnih, međunarodnih i svetskih filatelističkih izložbi.

Međutim, za održavanje filatelističkih izložbi takvog ranga, potrebna su značajna materijalna sredstva sa kojima naše filatelističke organizacije ne raspolažu. Znači da je potrebna finansijska i druga podrška šire društvene zajednice, pre svega PTT organizacija. Prihvatajući ovakav stav, PTT organizacije u našoj zemlji učestvovala su, kako i Vi u pitanju kažete, sa »popriličnim« materijalnim sredstvima, neophodnim za održavanje međunarodne filatelističke izložbe »Balkanfila VI — Beograd 77«.

Na ovaj način su PTT organizacije i konkretno potvrdile da je pomenuta izložba vrlo značajna za širenje interesovanja za sakupljanje poštanskih maraka, a samim tim i za Zajednicu jugoslovenskih PTT kao izdavača tih maraka. Sasvim je sigurno da jugoslovenska filatelija ovom dobro organizovanom izložbom veoma mnogo dobija a posebno time, što je jedna važna filatelistička manifestacija na međunarodnom nivou, posle dužeg vremena, s uspehom održana u našoj zemlji.

■ *Filatelistička društva i klubovi su sve aktivniji i okupljaju sve širi krug radnih ljudi i građana. U njima, naročito u rukovodstvima, sve više je članova SK i omladine. Najveći deo republičkih i pokrajinskih filatelističkih organizacija udruženih u Udruženje filatelističkih saveza Jugoslavije, želi neposredniji kontakt i produbljeniju saradnju sa ZJPTT u cilju dugoročnijeg zajedničkog rada na unapređivanju i omasovljavanju filatelije i njenih vaspitnih i obrazovnih aspekata. U čemu vidite tu zajedničku saradnju i konkretnije zadatke filatelističkih društvenih organizacija?*

— Slažem se sa ocenom da filatelija postaje i u našoj zemlji predmet interesovanja sve većeg broja radnih ljudi i građana, posebno omladine. Smatram da je to dobra tendencija, imajući u vidu činjenicu da se na tom planu u proteklom periodu nije dovoljno organizovano radilo.

Pojedinačni i povremeni pokušaji filatelističkih organizacija nisu uspevali da pokrenu širu društvenu akciju. Kao filatelista, i ja očekujem da će novoosnovano jugoslovensko filatelističko udruženje, UFSJ, organizovanije i odlučnije delovati na ovom planu. Što se tiče ZJPTT, ona je i do sada svoju izdavačku politiku zasnivala na idejno-obrazovnom, vaspitnom i estetskom aspektu marke, obezbeđujući već time veći deo uslova za angažovaniji i sadržajni rad filatelističkih društvenih organizacija.

■ *Pokušaji tržišnih kalkulacija i manipulacija sa našom markom u Evropi sve su vidniji i glasniji. Zajednički je interes ZJPTT i naše filatelije da se tome stane na put. Može li se na tom planu utvrditi dugoročnija strategija ZJPTT, Radne zajednice za poštanske marke i izdavačko-informativnu delatnost i UFSJ, i ako može, u kom pravcu?*

— Osnova dugoročne poslovne politike jugoslovenskih PTT, odnosno Zajednice jugoslovenskih PTT kao izdavača poštanskih maraka, u prodaji novih izdanja u filatelističke svrhe je pretplata i to kako u zemlji, tako i u inostranstvu. Jedino putem stalnog praćenja interesovanja za naše marke i usavršavanjem metoda pretplate, moguće je svesti na minimum »tržišne kalkulacije i manipulacije« i suprotstaviti se takvoj politici i ponašanjima. Naš cilj je da kroz pretplatu na jedan optimalan način zadovoljimo potrebe skupljača poštanskih maraka.

U ostvarivanju ovakvog zadatka, koji je u interesu i naše filatelije, bila bi nam dragocena pomoć od strane filatelističkih organizacija, ako bi one, sve marke obezbeđene pretplatom, u potpunosti i plasirale u pretplatničkom aranžmanu. Sa svoje strane, Zajednica jugoslovenskih PTT, preko nadležne službe, nastoji da prilikom prodaje marki u inostranstvu, takođe ih plasira, u celosti kroz pretplatu.

Mi koji izdajemo i prodajemo našu marku, neosporno visoko cenjenu po izgledu i kvalitetu, najbolje znamo koliko su u stvari netačne priče o opadanju interesovanja za nju kod nas i u svetu. Zajednički cilj filatelista i ZJPTT je da se naša marka nađe, u onom delu u kome je predmet filatelističkog interesovanja, u albumima sakupljača. Na toj osnovi i možemo graditi zajedničku strategiju, odnosno, u tom pravcu tražiti i trasirati zajedničke puteve razvoja naše filatelije i perspektive naše marke.

■ *Naš časopis »Filatelist« već duže vreme ulaže posebne napore za afirmaciju naše marke, traži što šire i neposrdnije oblike saradnje sa ZJPTT, Radnom zajednicom za poštanske marke i izdavačko-informativnu delatnost, sa filatelističkim organizacijama u zemlji i inostranstvu. Filatelija postaje sve važnija društvena aktivnost u nas. Kakvo je Vaše mišljenje, družo Sekulovski, o filatelističkoj publicistici i njihovoj ulozi, posebno našeg časopisa?*

— Sistem informisanja u našem društvu ima veoma veliku i važnu ulogu. Filatelija kao društvena aktivnost koristi sredstva informisanja u okviru sadržaja svoga rada. Filatelistički časopisi su od posebnog značaja, kako za početnike, tako i za one sa srednjim i sasvim stručnim poznavanjem filatelije.

Vaš časopis, kao i druga filatelistička glasila u našoj zemlji, ima posebno važne funkcije u oblasti filatelije: informiše filatelističku javnost o novostima u zemlji i inostranstvu kroz stručne i analitičke priloge, pomaže stručno uzdizanje i filatelističko usavršavanje članova, ulaže napore na sagledavanju i prevazilaženju problema koji se javljaju u ovom domenu. Posebno važan zadatak imaju časopisi u oblasti usmeravanja i vaspitanja početnika u filateliji.

Zainteresovano pratim napore koje »Filatelist« čini na tom planu. Časopis, naravno, ne može biti samo informativno glasilo, već i mesto i faktor okupljanja i izražavanja interesovanja filatelista, sredina u kojoj se pokreću određene akcije i putem koga se efikasno proširuje i omasovljava članstvo.

U realizovanju ovih važnih i prioritetnih zadataka, trebalo bi ujediniti napore svih zainteresovanih i kompetentnih, kako bi se postavljeni ciljevi što pre ostvarivali.

Обавештавамо читаоце да ће о току скупштине УФСЈ, као и о закључним ставовима које су делегати усвојили, имати могућност да се обавесте читајући следећи број часописа „ФИЛАТЕЛИСТА“

„НАЈЛЕПША ТЕМА” ИЗЛОЖЕНА У БЕОГРАДУ

Јован Рељин

Јединствена и изузетно вредна збирка марака Милутина Симића, угледног филателисте из Београда, збирка која је на Међународној изложби „Балканфила 6 — Београд 77” награђена позлаћеном медаљом, изложена је, од 23. маја у Музеју „25. мај” (Ботићева 6) у Београду. Изложба носи назив „Најлепша тема”, а садржи збирку марака, пригодних коверата и специјалних жигова са ликом друга Тита, односно њему посвећеним.

Гојко Секуловски, Љубица Станимировић и Милутин Симић, приликом свечаног отварања изложбе „Најлепша тема”

Захваљујући предузимљивости и неубичајено дубоком разумевању у Музеју „25. мај”, а уз помоћ Савеза филателиста Србије, приређена је поводом 25. маја — Дана младости и 86. рођендана друга Тита, заиста несвакидашње успела изложба. У тиражу од три хиљаде примерака, Музеј је издао и стручно обрађен, ликовни и технички савршено опремљен каталог, који и сам представља својеврсну филателистичку вредност. Каталог већ учествује у Женеви на изложби филателистичке публицистике.

Другарица Љубица Станимировић, директор Музеја „25. мај”, чије су идеје и схватања о филателији и њеној друштвеној улози и значењу, пресудно утицали и допринели завидно високом нивоу укупне концепције изложбе, пише у уводној речи у Каталогу:

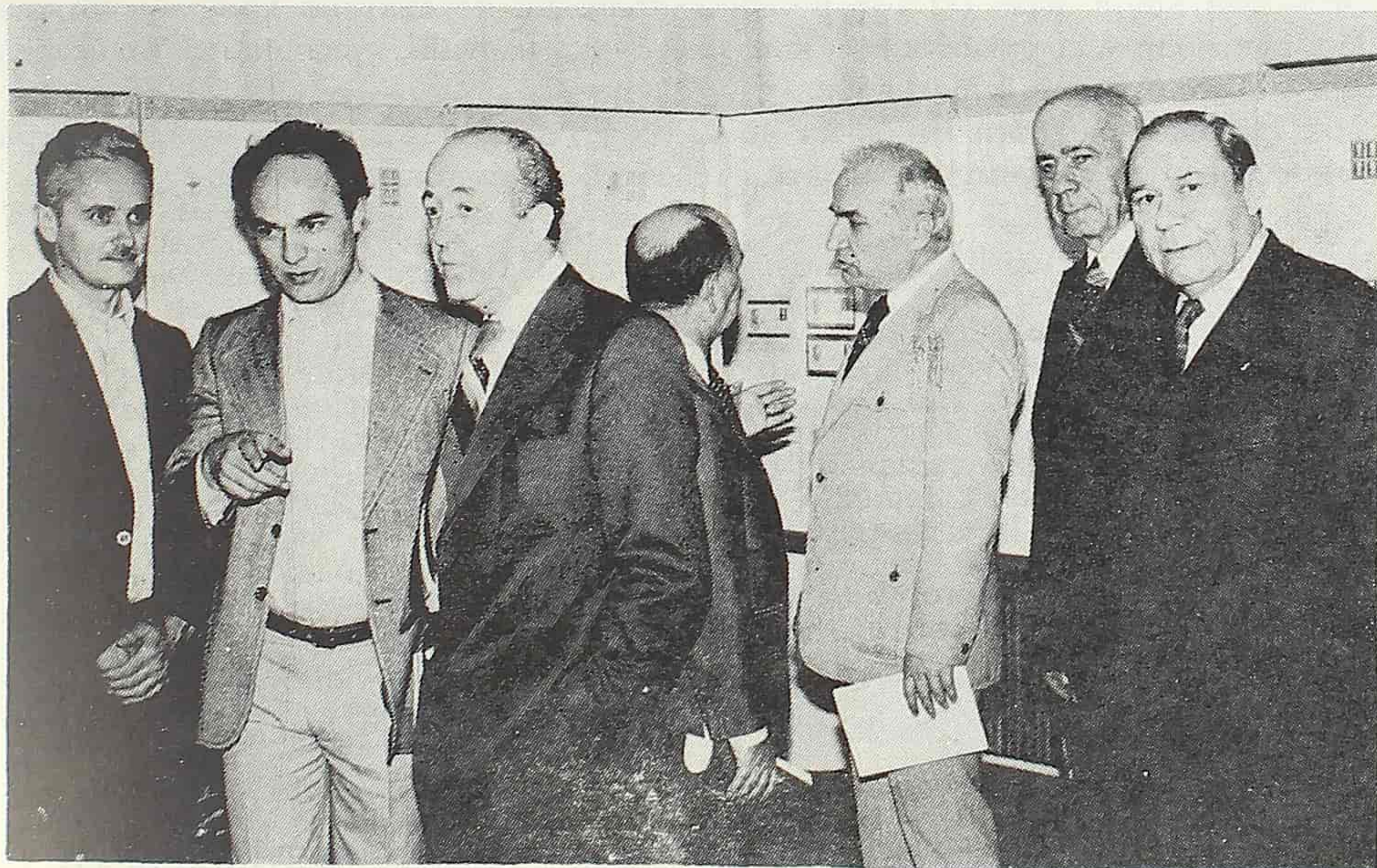
„У оквиру прославе Дана младости, Музеј „25. мај” одабрао је и филателистичку манифестацију, оцењујући да ова област са много успеха обрађује тему посвећену личности друга Тита.

У области филателије активан је и ангажован веома широк круг наших људи, међу којима значајан део чини омладина, која је, што је сасвим разумљиво, посебно заинтересована за ову тему.

Музеј „25. мај” је, пре свега, кућа младих; радничке, школске и уопште све омладине и најмлађих, који су његови свакодневни посетиоци. Уверени смо да ће њих оваква изложба живо интересовати и стимулисати их да се активно баве филателијом. Али, и више од тога: инспирисаће их, у то дубоко верујемо, да се на разноврсне начине, још од младих дана, почну бавити изучавањем времена и историјске епохе у којој је средишна личност друг Тито.

Овај диван напор и лични пример што га пружа колекција Милутина Симића, коју излажемо, управо поучно указује какав се велики резултат може остварити ако се интересовање и активност усмере ко правом циљу.”

Изложбу је, у врло свечаној атмосфери, у присуству од преко 100 званица и гостију, отворио друг Гојко Секүловски, генерални директор Заједнице југословенских ПТТ. Отварању изложбе, поред представника Савеза филателиста Србије и бројних филателиста, присуствовали су и секретар Градског комитета СК Београда, друг Ратко Бутулија, председник Већа општина Скупштине СР Србије, друг Мића Богдановић, затим представници Кабинета Председника Републике и представници друштвено-политичких организација и

Велики број угледних филателиста, заједно са Марисављевић др Јованом, председником СФ Србије, присуствовао је отварању изложбе и са посебним занимањем разгледао изложене експонате

заједница Београда и Републике. У својој поздравној речи, друг Секуловски је посебно нагласио:

„У овој установи која својим именом већ носи обележје Дана младости и рођендана друга Тита, прикупљају се и бележе сведочанства о успесима наше омладине, наших народа и народности и о нашој заједничкој, великој љубави коју гајимо према другу Титу.

Успешно приређена изложба поштанских марака, пригодних коверата и жигова, представља нов и својеврстан сусрет са нашом историјом и нашом стварношћу. Изложбени експонати представљају историјски документ али, и пре свега, текући, живи и динамични ток изградње социјалистичког друштва и самоуправљања, под руководством друга Тита.

На овој изложби, која одише дубоким импресијама о историјској личности и делу друга Тита, и коју ће наша омладина вероватно са нарочитим занимањем посећивати, представљена су и наша и страна издања марака, пригодних коверата и жигова на ову, како је филателисти зову, нашу најлепшу и најдражу тему.

Поздрављајући организаторе ове успешне изложбе, пре свега домаћине Музеја „25. мај“, Савеза филателиста Србије, како и све присутне званице, желим пуно успеха у остварењу циљева ове и у организовању слечних манифестација у наредном периоду”.

Изложена колекција Милутина Симића, представља резултат 20-годишњег истраживачког и колекционарског рада. Милутин Симић је своју збирку под насловом „Тито — творац нове Југославије и борац за мир у свету” већ излагао на следећим изложбама: Светска филателистичка изложба у Прагу, 1968. године; изложбе СФ Србије поводом ослобођења Београда, у Београду — 1964, 1965 и 1966. године; филателистичка изложба „космос” у Дому РВ и ПВО у Земуну, 1977. године; „Балканфила 6 — Београд 77”, као и самостална изложба у Тунису, 25. маја 1972. године.

Највећу пажњу посетилаца привукли су бројни пригодни коверти са потписима друга Тита (127) и, посебно, пригодан коверат на коме су потписи свих руководилаца радничких и комунистичких партија, учесника на Конференцији у Берлину, јуна 1976. године.

Изложба ће бити отворена до 23. јуна, а обележена је и изнањем пригодног коверта, максимум — крате и употребом пригодног жига.

Nudim marke svih evropskih zemalja povoljno.

Kompletiram manko liste i šaljem pojedinačne serije.

Pisma slati na adresu:

Najdanović Radivoje

Jaše Ignjatovića 10
11040 Beograd

Nudim poništene marke u komisionu prodaju.

Prednost imaju filatelistička društva i klubovi.

V. MARKOVIĆ

Medakovićeve 146/V
11000 Beograd

FILATELIJA U BROJKAMA

Stjepan Malčić

Više manje svi filatelisti koji sabiraju moderne marke, a posebno oni koji su sabirajući motive ili tematiku zainteresovani za poštanske marke iz čitavog sveta, postaju zavisni, a ponekad i žrtve izdavačke politike poštanskih uprava pojedinih zemalja, koje bez mnogo skrupula idu za tim da navedu filateliste da što dublje zavuku ruke u džep. Ustvari, interesi izdavača maraka i kolekcionara se međusobno sukobljavaju. Poštanske uprave, često žele da što više zarade od izdatih maraka i stoga ponekad pribegavaju izdavanju mnogobrojnih serija i blokova sa visokim nominalama koje nemaju nikakve veze sa normalnim poštanskim potrebama tih zemalja. Kolekcionari su sa druge strane zainteresovani da uz ne prevelike novčane izdatke dobiju zadovoljavajući broj maraka interesantnih za njihove zbirke.

S obzirom na ovu suprotnost interesa između izdavača i kolekcionara, smatrali smo da bi bilo od interesa za većinu filatelista da se načini jedna mala analiza — pregled izdavačke politike pojedinih zemalja, odn. njihovih poštanskih uprava ili ovlašćenih agencija.

U ovom kontekstu interesantno je razmotriti sledeća pitanja: koliko ko izdaje, kolike su odgovarajuće nominale i kako se kreće porast vrednosti, posebno novijih maraka.

Iako je filatelija u suštini hobi, te kretanje cena maraka u zbirkama ne bi (teorijski) trebalo da ima većeg značaja, ipak svaki filatelista, makar u nekom kutku podsvesti, procenjuje svoju zbirku i po novčanoj vrednosti, odnosno, koliko se trenutna vrednost povećala u odnosu na nabavnu vrednost.

O tome koliko ko izdaje, mogu da nas informišu svetski katalozi maraka kao što su Iver, Cumštajn, Mihel, Gibons i sl. Sledeća tabela daje najosnovnije podatke o izdavačkoj aktivnosti poslednjih nekoliko godina:

	1971	1972	1973	1974	1975
Izdavalo marke zemalja	215	222	219	215	216
Maraka oko	8800	9400	6400	6500	7000
Blokova oko	620	620	360	560	560

Veliki pad u broju izdanja koji primećujemo između 1972 i 1973 godine, bio je izazvan prestankom izdavanja maraka u šejkatima jugoistočne Arabije, posle njihovog ujedinjenja u udružene Arapske Emirate. Ove zemlje su posle sticanja autonomije 1964 godine (odn. u njihovo ime razne agenture) u pravom smislu reči preplavile tržište stotinama serija i blokova zupčanih i sečenih sa najraznovrsnijim motivima i često vrlo visokim nominalama. Ovde su se isticali posebno Adžman (Ajman) i zavisna oblast Manama, zatim Fudžeira (Fujeira), Šadrdža (Saharjah) i Ras al Kaima (Ras al Khaima). Posao je izgleda tako dobro išao, da su i posle 1972. god. agencije neoficijelno i dalje duže vremena izdavale »marke« šejkata. U borbu za primat u broju izdanja umešala se već 1972 godine Ekvatorijalna Gvineja, koja od 1973. god. neosporno bez konkurenta zauzima prvo mesto. Izdala je na pr. 1975. god. 177 vrednosti zupčanih maraka i 33 zupčana bloka, kao i 103 vrednosti sečenih maraka i 33 nežupčana bloka. Nominale ovih izdanja su često veoma visoke i u tome nadmašuju bilo koju drugu zemlju sveta. Treba biti zaista fanatičan filatelista pa sakupljati neponištene marke Ekvatorijalne Gvineje. Kao što je bilo u slučaju šejkata, verovatno je da agencije diktiraju izdavačku politiku ove zemlje i izdaju ih, ustvari, na svoju ruku.

Kako je izgledao redosled u rang-listi prema broju izdatih maraka između 1972 i 1975 god. vidimo iz sledećeg pregleda:

Mesto 1972.	1973.	1974.	1975.
1. Adžman	1. Ekvatorijalna Gvineja	1. Ekvatorijalna Gvineja	1. Ekvatorijalna Gvineja
2. Um al Kivain	2. Mađarska	2. Burundija	2. Mađarska
3. Fudžeira	3. Burundija	3. Mađarska	3. Burundija
4. Ras al Kaima	4. Ruanda	4. Togo	4. Gornja Volta
5. Ekvatorijalna Gvineja	5. Paragvaj	5. SSSR	5. Togo
6. Šardža	6. Togo	6. DDR	6. SSSR
7. Mađarska	7. SSSR	7. Albanija	7. Paragvaj
8. Čad	8. DDR	8. Kuba	8. Grenada
9. Manama	9. Kuba	9. Mongolija	9. Grenadini
10. Sev. Koreja	10. Bugarska	10. Iran	10. DDR

Ekvatorijalna Gvineja ima prvenstvo i u pogledu ukupne nominalne odnosno katalogske vrednosti: 1972 god. je ukupna nominala iznosila preko 40000 Gv. pezeta (1 Gv. pez. = oko 25 para)!! Sledećih godina je nominala otprilike prepolovljena, ali se ipak nalazi daleko iznad nominalne većine ostalih zemalja. Kako su izgledale rang-liste ukupnih nominala od 1972 do 1975 preračunate približno u dinarsku protiv-vrednost (po tadašnjim kursevima) daje nam sledeći pregled:

1972		1973	
1. Ekvator. Gvineja	oko 12 400.—	1. Ekvator. Gvineja	oko 5 500.—
2. Adžman	„ 9 000.—	2. Togo	„ 2 300.—
3. Ras al Kaima	„ 6 000.—	3. Mađarska	„ 1 000.—
4. Fudžeira	„ 5 800.—	4. Ruanda	„ 900.—
5. Um al Kivain	„ 4 200.—	5. Gornja Volta	„ 850.—
6. Šardža	„ 2 000.—	6. Tonga	„ 700.—
7. Čad	„ 1 600.—	7. Burundija	„ 700.—
8. Manama	„ 1 200.—	8. Butan	„ 600.—

1974		1975	
1. Ekvator. Gvineja	oko 6 400.—	1. Ekvator. Gvineja	oko 6 800.—
2. Dahomej	„ 2 500.—	2. Komorska ostrva	„ 1 800.—
3. Kukova ostrva	„ 1 300.—	3. Gornja Volta	„ 1 600.—
4. Kambodža	„ 1 300.—	4. Laos	„ 1 500.—
5. Mađarska	„ 1 000.—	5. Nikaragva	„ 1 400.—
6. Togo	„ 900.—	6. Burundija	„ 1 000.—
7. Gornja Volta	„ 800.—	7. Mađarska	„ 950.—
8. Burundija	„ 800.—	8. Togo	„ 900.—

Jedina od evropskih zemalja koja se pojavljuje na vrhu liste nominala izdatih maraka i blokova je N. R. Mađarska. Izdavačku aktivnost ove zemlje možemo oceniti na osnovu sledećeg pregleda:

N. R. MAĐARSKA

	1972	1973	1974	1975
Marke zupčane	99	91	69	73
Marke sečene	99	79	69	73
Blokovi zupčani	7	9	7	7
Blokovi sečeni	7	9	7	7
Ukupna nominala (Ft)	513.—	574.—	550.—	460.—
Prosečna nominala po marci (Ft)	2.42	3.06	3.62	2.87

Mađarska je istovremeno jedna od retkih zemalja koja redovno pored zupčanih maraka i blokova izdaje u znatno manjem tiražu i sečene odn. nezupčane marke i blokove koji su stoga i znatno skuplji. To ustvari i dovodi Mađarsku u gornji deo lista broja izdanja i njihovih nominala. Od vanevropskih zemalja i ovde vodi Ekvatorijalna Gvineja, a dosta redovno se pojavljuju i neke druge zemlje kao što su Ruanda, Burundija, Togo, Gornja Volta i dr.

Od ostalih evropskih zemalja koje se ističu većim brojem izdanja dolaze Sovjetski Savez i Nemačka Demokratska Republika. Evo pregleda kako su ove zemlje izdavale poslednjih godina:

SOVJETSKI SAVEZ

	1972	1973	1974	1975
Marke zupčane	102	102	109	106
Marke sečene	—	—	—	—
Blokovi zupčani	8	10	7	6
Blokovi sečeni	1	—	1	1
Ukupna nominala (Rb)	11.91.—	12.09.—	11.83.—	11.80.—
Prosečna nominala po marci	0.11	0.11	0.11	0.10

NEMAČKA DEMOKRATSKA REPUBLIKA

	1972	1973	1974	1975
Marke zupčane	80	92	103	93
Marke sečene	—	—	—	—
Blokovi zupčani	4	2	2	2
Blokovi sečeni	—	—	—	—
Ukupna nominala (M)	20.70.—	26.65.—	28.20.—	22.85.—
Prosečna nominala po marci	0.24	0.28	0.27	0.24

Kako vidimo SSSR ima vrlo ustaljenu izdavačku politiku koja se praktično ne menja. I nominale variraju vrlo malo, tako da ukupna godišnja vrednost maraka SSSR iznosi (po kursu) oko 240.— din. Kako vidimo i prosečne nominale su vrlo niske, svega oko 10 — 11 kopejki, tj. oko svega 2 dinara. Vrlo slična situacija je kako vidimo i sa Nemačkom Demokratskom Republikom.

Kakva je u tom pogledu situacija sa našom zemljom vidimo iz sledeće tablice:

S.F.R. JUGOSLAVIJA

	1972	1973	1974	1975
Marke zupčane	50	49	47	51
Marke sečene	—	—	—	—
Blokovi zupčani	—	—	—	—
Blokovi sečeni	1	—	—	—
Ukupna nominala (Din.)	116.10.—	97.20.—	209.—	190.50.—
Prosečna nominala po marci	2.32	2.26	4.45	3.73

Kao što svaka rang-lista ima čelo, tako ima i začelje. Ovde se naravno nalaze zemlje koje u pojedinim godinama uopšte nisu izdale nijednu marku ili blok. To su npr. bile 1974 godine: Uganda, Timor, Tanzanija, Sijera Leone, Malezija i dr. ukupno 10 zemalja. Sledeće 1975 godine takođe 10 zemalja nije izdalo nijednu marku. Među njima su: Burma, Timor, Kokosova ostrva i dr.

Znatan broj zemalja izdaje godišnje ispod 5 komada maraka. 1974 godine bilo ih je 18, a 1975 godine 15. Od većih zemalja među njima mogli bismo spomenuti 1974 godine: Oman (4 kom.), Šri Lanka (3 kom.), Kenija (2 kom.), a iz 1975 godine Šri Lanka (4 kom.), Grenland (3 kom.), Kenija (3 kom.), Malezija (3 kom.), Angola (1 kom.).

Najzad da spomenemo da je po broju izdatih maraka Jugoslavija bila 1974 god. na 32-gom mestu, a 1975 god. na 40-tom mestu.

Što se tiče porasta vrednosti maraka uopšte, ovde bi najpogodnije bilo da postoji neko pravilo po kome bi se to moglo odrediti unapred. Naći takvo pravilo je međutim nemoguće jer kretanje vrednosti maraka zavisi od mnogih faktora. Njihova vrednost po zakonima tržišta zavisi od ponude i potražnje, pri čemu svako želi da što jeftinije kupi a što skuplje proda. Ieftino može međutim da se kupi obično samo ono čega na tržištu ima u izobilju, a to će opet retko ko želeti da kupi. Znači da novije marke koje se izdaju u velikim tiražima i koje nisu po ničemu posebno interesantne, nemaju mnogo izgleda da pokažu neki veći porast vrednosti, čak ni toliki da premaši stalno prisutnu inflaciju.

Preostaju znači starije marke koje su izdavane u relativno niskim tiražima, a posebno tako zvane »klasične« marke izdate negde između 1840 — 1900 godine, posebno one u odlično očuvanom stanju, jer je stepen očuvanosti kod ovih ma-

raka kao što je poznato vrlo važan faktor u određivanju vrednosti. Dalji važan faktor je i zemlja u kojoj se ocenjuje vrednost odn. razvijenost filatelije i filatelističkog tržišta u toj zemlji. U svakoj zemlji se po pravilu najviše traže i cene marke sopstvenih izdanja, a zatim marke zemalja koje su sa sopstvenom zemljom povezane jezičkim, političkim ili kulturnim vezama. Prema tome jedna ista marka može u raznim zemljama da ima dosta različite vrednosti. Srećom veliki svetski katalogi na koje se filatelisti oslanjaju priilkom procene vrednosti maraka, trudeći se da koliko-toliko objektivno rangiraju vrednosti unose izvesna ograničenja u proizvoljnost koja bi ovde mogla da vlada.

Kao ilustraciju trendova kretanja vrednosti, uzećemo »najklasičnije« marke nekoliko većih zemalja i pogledati kako im se kretala vrednost za poslednje 2 godine, tj. koliko im je iznosila vrednost 1977 god. u odnosu na 1975 god. Kao merilo uzećemo kotizacije po, kod nas najpopularnijem, Iverovom katalogu.

Zemlja	Godina izdanja	Yv. br.	Vrednost (Y. fr.)		Porast vrednosti %
			1975	1977	
Vel. Britanija	1840	(1—2)	6250	9750	56
Francuska	1849	(1—7)	115100	151000	31
SAD	1847	(1—2)	16000	20250	26
Švajcarska (Ženeva)	1843	(1)	120000	160000	32
Rusija	1857	(1)	3500	5000	43
Nemačka Carevina	1872	(1—11)	10340	14540	40
Srbija	1866	(1—3)	835	1050	26

Kao što se vidi varijacije su dosta velike, ali dok Švajcarska marka br. 1 pokazuje porast oko proseka iako ima najveću apsolutnu vrednost, britanska »blek peni« marka naglo dobija na vrednosti.

Kakva je situacija kod novijih maraka u tom pogledu, pogledaćemo kod izdanja EVROPA—CEPT, iako obuhvataju dosta zemalja, ipak čine jednu zatvorenu interesantnu grupu. Vrednosti ovih izdanja za period 1975 — 1977 kretale su se ovako:

Godina izdanja	Broj zemalja	Vrednost (Yv. fr.)		Porast vrednosti %
		1975	1977	
1956	6	445	750	68
1957	8	115	160	40
1958	8	40	47	25
1959	8	36	70	94
1960	20	450	550	22
1961	16	120	130	8
1962	18	110	115	4
1963	19	95	110	15
1964	19	90	100	11
1965	19	85	95	12
1966	19	75	90	20
1967	19	80	90	13
1968	18	65	75	16
1969	26	120	155	30
1970	19	75	90	20
1971	21	75	90	20
1972	21	85	115	35
1973	24	75	100	36
1974	23	85	140	64

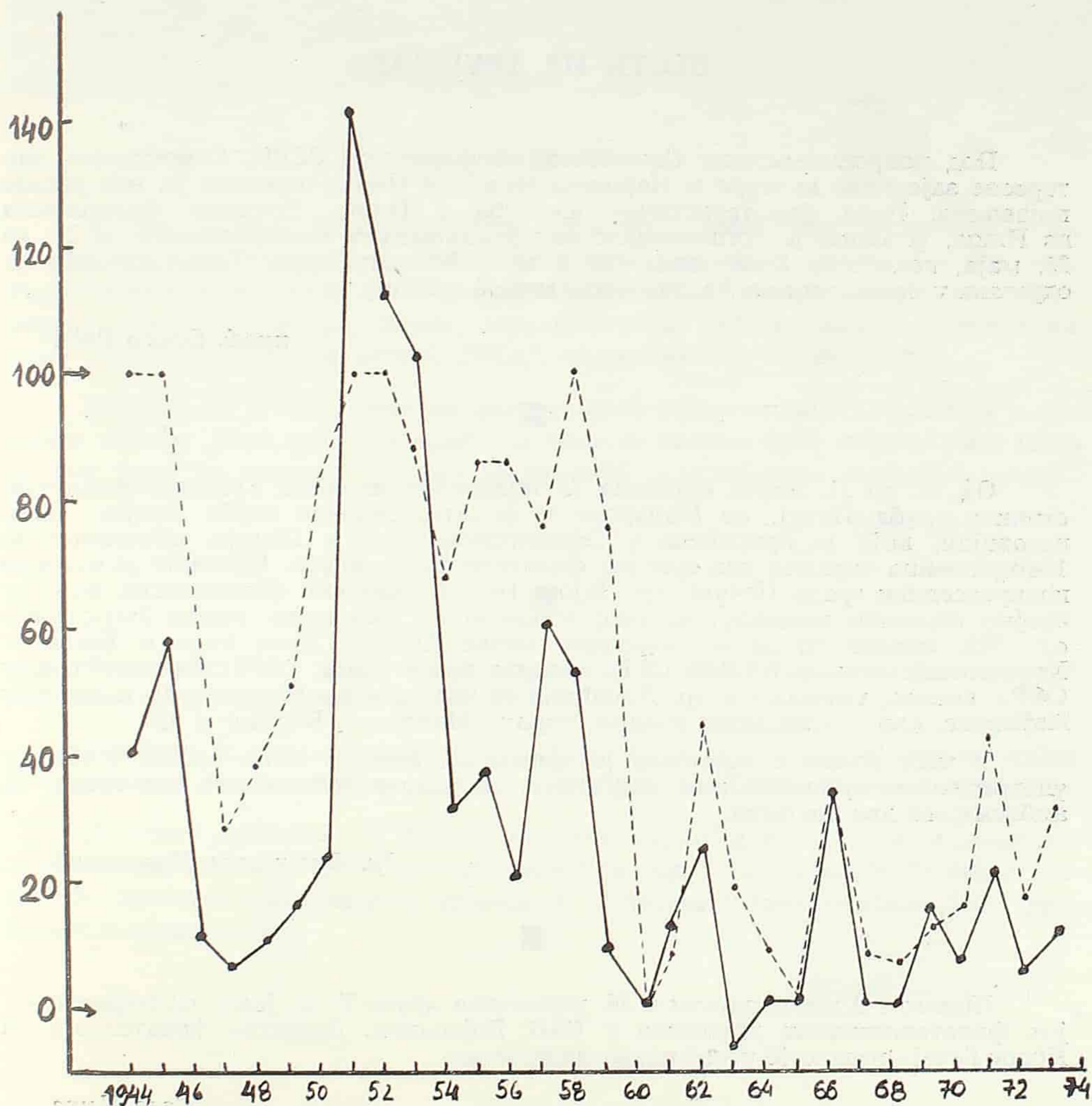
Šarolikost je kako se vidi velika: porast vrednosti kreće se od 4% do 94%. Objašnjenja za to svakako postoje ali bi svakako zahtevala jedan veoma obiman analitički posao.

Tok političkih okolnosti može da ima takođe znatan uticaj na kretanje vrednosti maraka. To se može lepo videti na pr. kod N.R. Kine. Marke ove zemlje su zbog njene relativne izolovanosti bile manje tražene (posebno na Zapadu) pa su se u katalogima dosta nisko kotirale i sporo povećavale vrednost. Posle uspostavljanja odnosa sa SAD i uopšte većeg otvaranja prema svetu, situacija se i kod njenih maraka znatno menja. Vrednost nekih interesantnijih maraka N.R. Kine jako skače. Evo nekoliko primera:

Godina izdanja	Yv. br.	Vrednost 1975	(Yv. fr.) 1977	Porast vrednosti
1950	896	35	50	43%
1951	924—29	275	575	109%
1959	1205—07	3.5	15	320%
1965	1626—33	20	60	200%
1967	1720—30	16.5	160	870%

Sličan primer znatnijeg porasta vrednosti maraka usled povećane zainteresovanosti filatelista a time i povećane potražnje na tržištu imamo i u Evropi na primeru Kanalskih ostrva. Evo nekoliko primera:

Naziv	Godina izdanja	Yv. br.	Vrednost 1975	(Yv. fr.) 1977	Povećanje vrednosti
Gernsi	1969/70	1 — 18	175	475	170%
"	1969	19 — 22	27	60	120%
"	1970	26 — 29	35	100	185%
Džersi	1969	1 — 4	27	55	105%
"	1969	5 — 19	150	525	250%
"	1971	43 — 46	27	150	455%
"	1972	59 — 62	14	40	187%

Pogledajmo na kraju kako su se kretale promene vrednosti maraka Jugoslavije izdatih za poslednjih 30 godina. Kretanje prosečnih vrednosti jednogodišnjih izdanja naših maraka prema Iverovom katalogu između 1975 i 1977. godine, najbolje će ilustrovati grafikon, na kome je punom linijom prikazan % promene vrednosti 1977 god. u odnosu na 1975 godinu, a crtastom linijom je prikazan % broja izdanja pojedinih godina kod kojih je došlo do promene vrednosti.

Kako vidimo, grafikon prikazuje vrlo izražene uspone i padove, a kod izdanja za 1963 god. imamo čak i smanjenje vrednosti za 7%.

Objašnjenje ovakvog na prvi pogled sasvim nerazumljivog kretanja vrednosti naših maraka svakako postoji i treba ga tražiti u zbivanjima koja su se dešavala kako u dotičnim godinama kad su marke izdate, tako i u godinama za koje se upoređuju cene. Ovde dolaze u obzir razni faktori kao što su: stanje filatelističkog tržišta, ekonomska situacija, politički faktori, izdavačka politika naše PTT i sl.

Na ovom mestu ne možemo ulaziti u analizu ovakvih pitanja, ali se nadamo da smo navedenim podacima pokazali koliko je interesantan i kompleksan ovaj aspekt filatelije, pa bi detaljnije izučavanje ovakvih problema moglo da i samo za sebe postane jedan svojevrsan hobi.

ВЕСТИ ИЗ ДРУШТАВА

Под покровитељством Општинске конференције ССРН, Самоуправне интересне заједнице културе и Народног музеја у Нишу, одржана је, већ раније најављена, Прва филателистичка изложба у Нишу. Друштво филателиста из Ниша, успешно је организовало ову једнонедељну манифестацију од 21. до 28. маја, посвећену Дану младости и 86. рођендану друга Тита. Изложба је одржана у просторијама Археолошког музеја у Нишу.

проф. Оскар Реди

Од 15. до 21. марта одржана је заједничка изложба Градског филателистичког клуба Печуј, из Мађарске и филателистичког клуба Осијек. Овом изложбом, која је приређена у Официрском дому у Печују, обележена је 12-годишњица сарадње два суседна филателистичка клуба. Изложбу је отворио подпредседник града Печуја, др. Лајош Немет. Осијечки филателисти, који су бројно посетили изложбу, на овој изложби су изложили: марке Југославије од 1918. године до данас, класичне марке Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине, марке ВУЈНА СТТ, коверте првог дана СФРЈ, Ракетну пошту СФРЈ, космос, уметност и др. Домаћини су излагали предфилателију и класику Мађарске, као и комплетна издања марака Мађарске, Барању и др.

У част изложбе емилован је прикладан коверат и на пошти у Печују употребљаван пригодни жиг, на којим се налазе грбови ова два града, тј. амблеми ова два друштва.

др. Бранислав Новаковић

Поводом Дана младости и 86. рођендана друга Тита, једна од најактивнијих филателистичких друштава у САП Војводини, Друштво филателиста из Новог Бечеја издало је успео пригодан коверат.

Касо Имре

У част 1. маја, Филателистичко друштво у Смедереву организовало је, четврту по реду, изложбу поштанских марака, пригодних коверата и значака. Равноправно су излагали пионери, омладинци и најстарији филателисти Смедерева. Уметност, флора, фауна, хидроцентрала Бердап, као и коверти на тему „први и јубиларни летови ЈАТ-а”, најзапаженији су експонати.

О изложби је било речи на смедеревској радио станици, писале су и локалне новине „Наш глас”. Изложбу је посетио велики број смедереваца, иако је она била постављена у малој просторији „Смедеревске песничке јесени”.

Раде Белић

Филателистичко друштво „Краљево” из Краљева, одржало је своју IV Годишњу скупштину 9. априла 1978. године.

Изабран је нови извршни одбор Друштва од 7 чланова, Надзорни одбор и Суд части. За председника Друштва, изабран је Петровић Драги, новинар.

Друштво припрема II Филателистичку изложбу, која ће бити покретна и обићи све школе и већи број организација удруженог рада у Краљеву. Састанци Друштва одржавају се уторком у 18 часова у просторијама Дома друштвених организација.

Милојевић Петар

Dr D. Đukanović i D. Lazarević

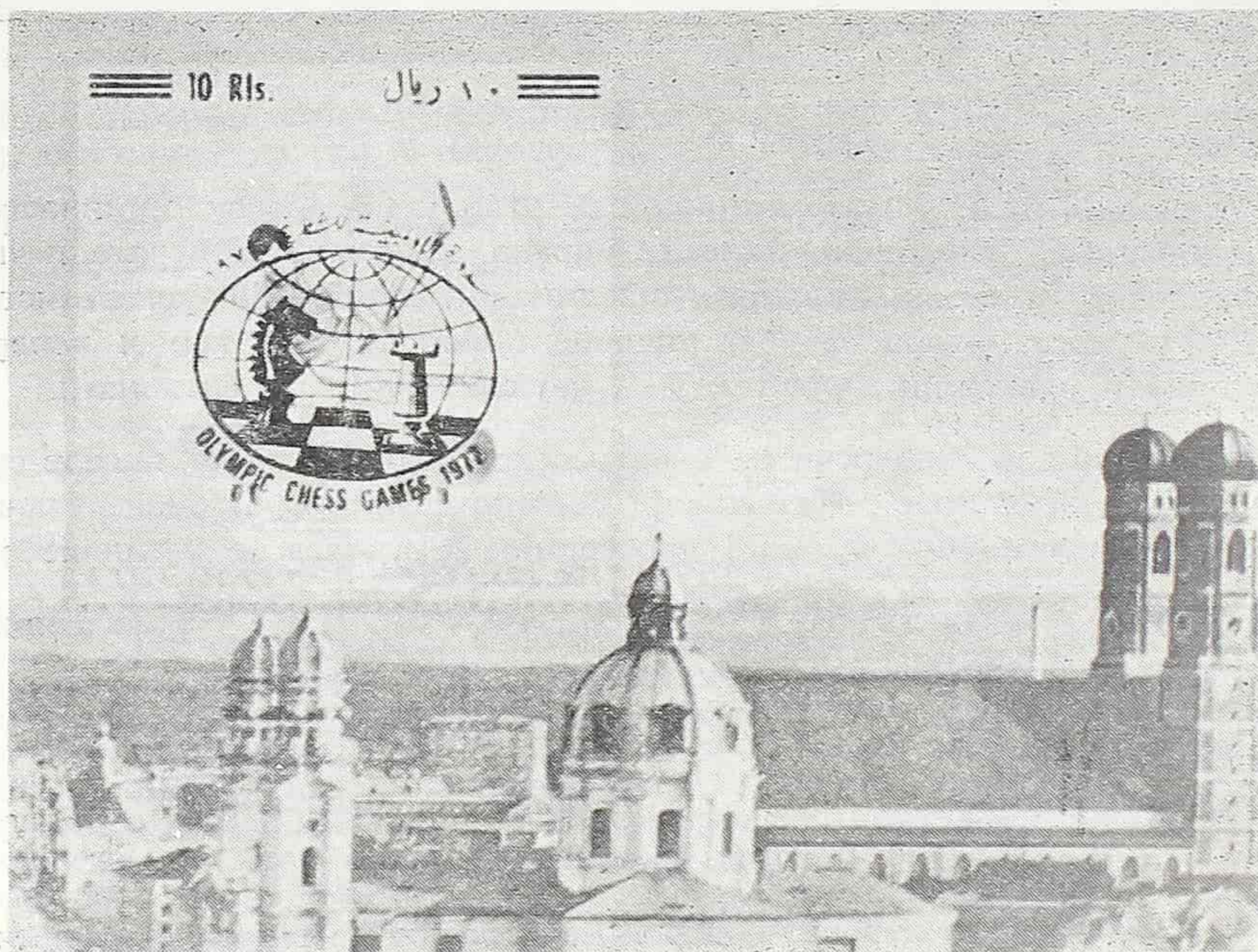
(Nastavak iz broja 174)

FUJEIRA

Fujeira je arabijski šekat koji se nalazi u zalivu Oman. Udružen je u Ujedinjene arapske emirate od 9. decembra 1971. Novac je 1 Rupija koja sadrži 100 naya paisa a od 1966. 1 rial koji sadrži 100 dirhama.

U čast 20. šahovske olimpijade koja je održana u Skoplju, Fujeira je izdala jednu seriju od pet maraka. Ove marke su štampane u tabačićima od 20 komada i to tako da se u svakom od pet horizontalnih redova, jedna za drugom nalaze pet različitih maraka koje sačinjavaju seriju. Ove marke su u stvari izdate kao pre-olimpijske marke za Olimpijadu u Minhenu, ali su zatim preštampane odgovarajućim pretiskom u crnoj boji, na kome je prikazana figura skakača i topa na šahovskoj tabli i mreža uporednika i podnevaka, ispod koje je odštampan tekst »Olympic Chess Games 1972«. Isti tekst na arapskom jeziku postoji i sa gornje strane pretiska. Od izdatih pet maraka dve su za običnu poštu (marke od 50 dn i 1 riala) a tri su za avionsku poštu (marke od 2, 3 i 4 riala). Pored zupčane serije izdata je i nezupčana a takođe zupčan i nezupčan prigodni blok. Nominalna vrednost bloka je 10 riala a i on je namenjen za avionsku poštu.

Prvog dana izdanja ovih maraka pušten je u prodaju i prigodan koverat a marke su žigosane crnim ili crvenim žigom na kome je pored teksta »Fujeira« na dva jezika, i datum izdanja ovih maraka 15. novembar 1971 godine.

Pored ovih maraka, na tržištu se mogu nabaviti i marke još jedne serije, takođe izdate povodom šahovske olimpijade u Skoplju. To su marke vrlo neuobičajene veličine i izgleda! Štampane su na zlatnoj i srebrnoj foliji a veličina im je $7,5 \times 11$ cm! Serija se sastoji od dva motiva. Na jednom je persijski Šah sa podignutom rukom a na drugom njegov portret. Svaka marka postoji na zlatnoj i srebrnoj foliji i zupčana i nezupčana, tako da bi se komplet sastojao od 8 maraka. Nominala ovih maraka je 15 riala a obe su za avionsku poštu. Na svim markama je umanjen pretisak kao onaj što je već opisan. Veruje se da postoje i primerci sa obrnutim pretiskom. Prema žigu na koveratama prvog dana može se smatrati da su marke izdate 15. juna 1972 godine, ali prava priroda i vrednost ovih »maraka« ostaje tek da se utvrdi!

4. jula 1972. godine, Fujeira je izdala još jednu seriju maraka i jedan prigodni blok na temu šah. I ove marke i blok pored zupčanih postoje i nezupčane. Tri marke su za običnu poštu a tri, kao i blok, za avionsku. Nominala maraka je 25, 35 i 75 dirhama, 2, 3 i 4 riala. Na markama su prikazane različite, antičke i modernije šahovske figure na tabli.

Kao što se može zaključiti, Fujeira je doprinela da se zbirka šahovskih maraka znatno poveća i mada se o markama koje Fujeira i drugi šejkati izdaju mnogo pisalo, na skupljačima je da ocene hoće li ove marke uneti u svoje zbirke ili ne. Dilema je naglašena posebno kod sakupljača na temu Jugoslavic, pošto su prve dve pomenute serije: blokovi emitovani povodom šahovske olimpijade u Skoplju.

Nudim kompletna godišta Jugoslavije

1966. 200.—	1972. 330.—
1967. 350.—	1973. 220.—
1968. 750.—	1974. 350.—
1969. 430.—	1975. 280.—
1970. 335.—	1976. 180.—
1971. 330.—	66/76. 3695.—

Pored kompleta nudim pojedinačne serije Jugoslavije i evropskih zemalja.

Pisma slati na adresu:

B. NUŠIĆ, Cara Lazara 9/I
11000 Beograd

Raspoložemo sa izložbenim listovima, raznim FDC i prigodnim kovertima, prigodnim i franko markama po nominali.

Savez filatelista Srbije,
Beograd P. Fah 702

КАКВИ СУ НАМ ПРИГОДНИ КОВЕРТИ

Војислав Беговић

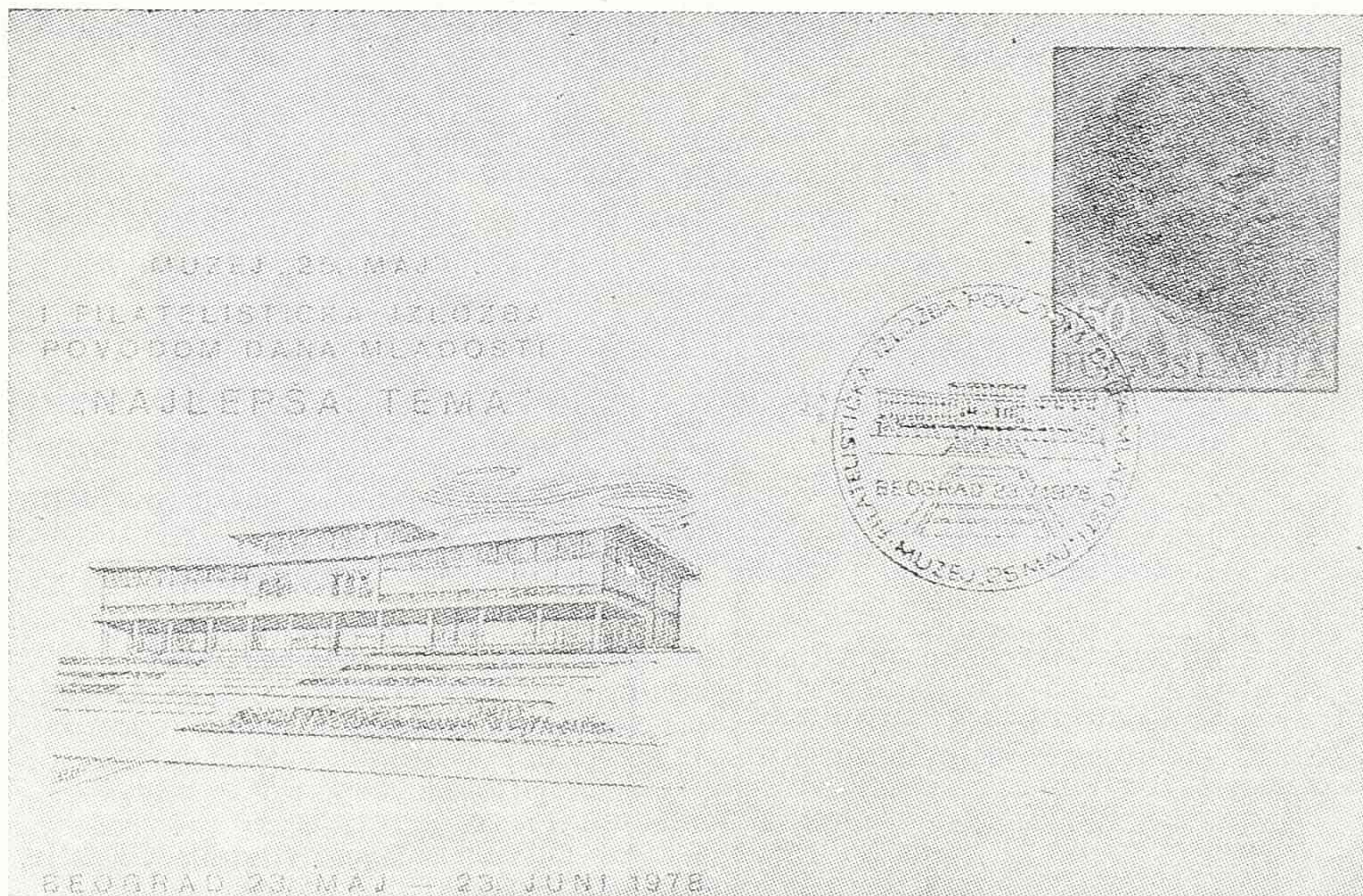
Поред радне заједнице за поштанске марке и издавачко-информативну делатност ЗЛПТТ, која код сваког издања пригодних марака издаје и пригодан коверат и користи пригодан жиг, многа филателистичка друштва и клубови, организатори јубилеја и прослава, токобе издају пригодне коверте, максимум карте и добијају одобрења за коришћење одговарајућег природног жига.

Сведоци смо да се разни догађаји из прошлости, као и ови чији смо современици, све чешће обележавају и издавањем пригодних коверата и целина. Издавачи су филателистичка друштва, разне друштвене организације и специјализоване институције. Тиме се, несумњиво, још више афирмишу догађаји о којима је реч, а исто тако и улога и значај друштвене филателије.

Ипак, морамо рећи да међу таквим издањима има, још увек, мало оних које ће филателисти са задовољством унети у своје збирке. Појава два заиста лепа пригодна коверта, овога маја — једног који је емитован поводом Дана ваздухопловства, а чији је издавач Филателистичко друштво из Панчева, и другог, који је издат поводом одржавања филателистичке изложбе „Најлепша тема“, организоване поводом Дана младости у Музеју „25. мај“, у издању Музеја, — најбоље показује до поред коверата првог дана (ФДЦ), можемо имати и пригодне коверте на завидном нивоу, уколико се ангажовано и стручно приступи њиховој изради.

Основно што једно такво издање мора да садржи, да би се с правом могло подвести под филателистички појам — пригодан коверат, је следеће:

- графичко решење и пригодни текст на адресној страни коверта,
- налепљена марка, жигосана одговарајућим пригодним жигом.

У свим аспектима филателије — изузетно успела решења цртежа, формата, жига, номинале и продајне цене природног коверта

Једноставност и атрактивност обезбедили су велико интересовање филателиста за овај пригодан коверат

У пракси се ови елементи често компонују а да се не води довољно рачуна о општем изгледу пригодног коверта — о томе, какав је однос цртежа и текста на адресној страни, какав је однос графички решеног простора и белине на адресној страни, какав је пригодни жиг конвенционалан, или је по свом решењу оригиналан, без сувишних детаља — јасно отиснут). Простор за адресирање мора се оставити у стандардној величини, ако предпоставимо да тај коверат може и дна „путује“, чиме би, уверени смо, на најбољи начин извршио своју функцију. Ово покреће и питање франкатуре коју издавач ставља на коверат. Често су то енормно ниске вредности, које су иначе предвиђене за дофранкиравање пошиљки у редовном саобраћају. Узмемо ли да временом постаје занимљив и податак о кретању тарифа у поштанском саобраћају, те да и то обогаћује садржај коверта, разумљиво је, да је препоручљиво давати на ковертима важеће франкатуре у унутрашњем саобраћају, уколико је то могуће, чиме ћемо обезбедити да наши коверти заиста одражавају време када су емитовани.

Пример успелог решења пригодног жига

Цене пригодних коверата у њиховој правој продаји такође су неадекватне. У прошлој и првим месецима ове године, цена по једном коверту кретала се од пет до десет динара, мада је већина њих била франкирана номинално до 1,50 динара (било је и оних са франкатурама од 0,05, 0,10 и 0,25 динара). Тако је и најјефтинији коверат био за 50% скупљи од пригодног коверта који издаје Радна заједница за поштанске марке и издавачко-информативну делатност ЗЈПТТ (тип тзв. швајцарског коверта). Јасно нам је да се најчешће ради о високим трошковима штампања с обзиром на мале тираже (две до три хиљаде примерака), само, исто тако, показало се, да су успела решења будила велико интересовање и могла да издрже знатно веће тираже.

Када смо изнели аспект избора номиналне вредности марке коју треба залепити на пригодни коверат, мислимо да га заокружимо препоруком да се, уколико не располажемо одговарајућом пригодном марком, послужимо издањима редовних марака и то оних, које су по свом датуму емитовања најближе датуму издавања пригодног коверта.

Коначно, оно што сакупљачима задаје доста главобоље, односи се на физичке особине пригодног коверта, тј. на формат и врсту папира од које је израђен. Ови елементи се разликују од једног до другог издања. Мерењем смо утврдили више различитих папира и формата, дакле крајњу небригу издавача о томе. Врста папира, као и начин затварања коверта, битно утичу на квалитет отиснутог жига (поменути тип швајцарског коверта је изванредна подлога за добар отисак жига). Издавачи би морали, такође, да обрате више пажње у правцу стандардизације формата пригодног коверта, пошто он, према садашњој ситуацији, ствара проблем филателистима — како ове коверте одлагати у иначе стандардизоване класере.

Све већу активност филателистичких друштава на плану организовања изложби и издавања пригодних коверата, у сваком случају, треба поздравити и помагати. Међутим, овде поменута питања намећу се као актуелна и захтевају да се о њима и шире говори и пише. Низ отворених питања (тираж коверта, регистар издатих коверата и обавештавање филателиста Југославије о томе, квалитет отиснутог жига, услови продаје и др.), треба да подстакну читаоце и све познаваоце ове проблематике и ове филателистичке области, међу филателистима све популарније, да о томе пишу и помогну њиховом разрешавању.

Пример који не треба да служи као узор

PAPIRNI NOVAC JUGOSLAVIJE 1918—1976.

(nastavak iz broja 170)

Vitimir Sokolović

I DEO — KALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

1.2. USVAJANJE DINARA ZA JUGOSLOVENSKU VALUTU

Zamena austrougarskih i mađarskih kruna

Austrougarska Vojna uprava u Beogradu, odmah po okupiranju Srbije krajem 1915. godine, naredila je povlačenje i zamenu srpskih dinara za krune, po relaciji 2 dinara = 1 kruna. Međutim, srpski živalj i pored okupatorskog pritiska, nije podneo sve svoje dinare na zamenu, već ih je držao skrivene, iako je austrougarska kruna bila oglašena kao »zakonski« novac u okupiranoj Srbiji. S druge strane, austrougarske vlasti pustile su u opticaj na okupiranom srpskom području izvesne količine svojih kruna po liniji finansiranja okupacije. Svakako da su krune zatečene i na celom onom jugoslovenskom području koje je do Prvog svetskog rata bilo u sastavu Austro-ugarske monarhije.

Što se tiče mađarskih kruna, u pitanju su austrougarske novčanice koje su po završenom ratu žigosane u Mađarskoj. Ove krune, po završenom ratu unete su u Srbiju odnosno u Voivodinu posredstvom Glavne blagajne Francuske armije na Istoku, sa sedištem u Budimpešti, i to na taj način što je gotovina podizana sa tekućeg računa u Budimpešti u mađarskim krunama, a trošena ne samo u Mađarskoj, već i u Voivodini, pa je tako po ovom osnovu uneto u našu zemlju oko 400 miliona mađarskih kruna.

Poslednja statistika krunskog opticaja samo je pojačala potrebu hitne zamene tog devalviranog novca. U javnosti se o tome veoma mnogo raspravljalo, i to je sasvim prirodno kada se ima u vidu da je nesiguran novac bio brana svakom ozbiljnom privrednom radu i da je ceo rad na obnovi zemlje morao čekati dok se to pitanje prethodno reši. Nemoguće je izneti mnogobrojne predloge koji su po tom pitanju činjeni, počev od predloga da se krune proglašene nevažećim, pa sve do zahteva da se zamene »al pari« sa novom jugoslovenskom krunom koja bi se tek imala stvoriti. Međutim, svi predlagači su se slagali u jednoj stvari: da se krune moraju definitivno povući iz opticaja. No i bez obzira na ovu saglasnost, krune su morale biti povučene već i po obavezi iz čl. 206 Sen-Žermenškog ugovora, koji je, pored žigosanja kao prve mere, naređivao da sve države u kojima je cirkulisala krunska valuta, računajući tu i Austriju i Mađarsku, moraju u roku od dvanaest meseci po stupanju ugovora na snagu, zameniti žigosane krune »za svoju sopstvenu novu monetu uz uslove koje one same budu stvorile«.

Pitanje se samo postavilo: čime zameniti krune? Po prvobitnoj zamisli njih je trebalo zameniti novim, državnim novčanicama koje glase na dinare. Kada se 1. marta 1919. godine Privilegovana narodna banka Kraljevine Srbije vratila iz Marselja u zemlju, krune su već bile žigosane i pitanje njihove zamene za državne novčanice u principu raspravljene. Takve novčanice je Ministarstvo finansije već bilo poručilo u Parizu, Pragu i Zagrebu.

Međutim, prilikom raspravljanja o stvaranju nove emisije ustanove, a naročito posle odluke da se reorganizacijom Privilegovane Narodne banke Kraljevine Srbije stvori nova emisiona ustanova za celu zemlju, došlo se bilo do zaključka da je celishodnije izvršiti povlačenje i zamenu kruna novčanicama te nove centralne banke. Mnogi razlozi išli su tada u prilog takvom rešenju krunskog pitanja. Pre svega, Banka je tada bila jedina emisiona ustanova na jugoslovenskom tlu, raspolagala je znatnim metalnim i deviznim pokrićem, imala je trideset-petogodišnje iskustvo u valutnim problemima i najzad raspolagala spremnim stručnim kadrom i celokupnim bankarskim aparatom.

Ali, čim je ovo pitanje u tom smislu bilo rešeno, postavilo se i pitanje odnosa koji bi se imao primeniti prilikom zamene kruna za novčanice Narodne banke. Sve dok se pomišljalo na zamenu kruna za državne novčanice, radilo se sa pretpostavkom da će zamena biti izvršena »al-pari«. Međutim, kod zamene za novčanice Narodne banke iskrslo je pitanje relacije, jer su novčanice Narodne banke bile, i po internacionalnom tečaju i po pokriću, pa i po poverenju koje su uživale u samoj državi, bolje od markiranih kruna. Na dan 31. januara 1920. godine, odnosno onoga dana kada je Narodna banka Kraljevine Srbije pretvorena u Narodnu banku Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, opticaj njenih novčanica iznosio je 711,448.444.— dinara, a ukupna podloga 442,520.700.— dinara, tako da su dinarske novčanice bile pokrivena sa 62,20%. Već i zbog ove činjenice »al-pari« kurs se nije mogao primeniti. Stoga je trebalo naći neko drugo objektivnije merilo za utvrđivanje odnosa između ovih dveju valuta.

Posle duže diskusije o odnosu dinara i krune, utvrđen je najzad kao najbolje merilo odnosa njihovih berzanskih kurseva. Samo i to nije išlo bez teškoća. Kurs kruna je u ono vreme znatno varirao već i zbog stalnog ubacivanja njihovog iz susednih zemalja, a kada se počelo rešavati o njihovoj relaciji prema dinaru, na visinu kursa su počeli uticati i glasovi o prezumiranom odnosu zamene.

Najzad, berzanski kurs se zaustavio na odnosu od 4 krune za jedan dinar i ostao na njemu duže vremena nepromenjen. Taj odnos je usvojen za bazu razmene. Usvojenim odnosom imaoći kruna nisu bili zadovoljni, jer su smatrali da je vrednost krune prema dinaru bila veća. No, takvo mišljenje malo je vodilo računa pored ostalog i o tome da bi neka manja relacija imala za posledicu puštanje još veće količine dinara i da bi ta veća količina utoliko više uticala na smanjenje dinarske vrednosti. Na ovoj relaciji složili su se ipak i vlada i Parlament, a izvršenom zamenom prošli su imaoći kruna u našoj državi ipak mnogo bolje nego imaoći tih istih novčanica u Austriji i Mađarskoj.

U vremenu zamene kruna bilo je opravdane bojazni kod merodavnih faktora od iznenadnog povećanja cena koje bi nastupilo ako bi se dotadašnje cene izražavane u krunama odjednom počele izražavati u istoj visini i u dinarima. Međutim, opasnosti od eventualnog skoka cena, doskočeno je na jedan vrlo spretan način. Taj se način sastojao u tome što je na novčanicama kojima je zamena vršena doštampan četvorostruki iznos u krunama. Kako su te novčanice bile već gotove i glasile samo na dinare, ovo doštampanje četvorostrukoc iznosa u krunama izvršila je Uprava fondova. Tako su najzad postale krunsko-dinarske novčanice, koje je izdala država, ali koje je u opticaj pustila Narodna banka kao svoje u zamenu za krune, davši im svoju podlogu, a zaduživši državu iznosom dinara koji je izdat za povučene krune.

Zamena apoena od 20, 100 i 1000 kruna izvršena je od 1. 02. do 3. 06. 1920., a zamena apoena od 1, 2 i 10 kruna izvršena je tek u junu 1921. godine. Zamena je vršena preko određenih delegacija za zamenu, zatim preko banaka, glavne državne blagajne i finansijskih uprava.

Sve povučene krune smeštene su u beogradsku tvrđavu, gde su do obračuna sa bivšom Austro-ugarskom bankom odnosno do poništenja vođene kao »depo krunskih novčanica«.

Po osnovu povlačenja kruna u ukupnom iznosu od 5, 121. 611. 345 kruna, opticaj bančnih novčanica povećao se ukupno za 1,277.427.121.— dinar. Ovoliko povećanje opticaja izazvalo je porast državnog zaduženja kod Banke, smanjenje procenta pokrića novčanica, pa sledstveno i izvesno slabljenje dotadašnje dinarske vrednosti, ali valja znati da se bez tih žrtava ne bi izvela unifikacija narodnog novca, niti bi se skinulo s dnevnog reda jedno pitanje koje je od oslobođenja pa sve do 1. februara 1920. godine — kada je objava o definitivnom povlačenju kruna prvi put bila publikovana — u najvećoj meri apsorbovalo pažnju svih privrednih krugova i svih faktora državne ekonomske politike.

Zamena levova, maraka i perpera

Zamena levova, maraka i perpera izvršena je takođe za dinare, odnosno za krunsko-dinarske novčanice, ali povlačenje ovih valuta, zbog njihovih relativno malih količina, nije pretstavljalo ni iz daleka tako težak problem kao pitanje kruna.

Zamena levova vršena je sve do 24. maja 1919. godine na relaciji 2 leva = 1 dinar, a bilo je u opticaju oko 50 miliona levova.

Zamenu levova i maraka izvršila je sama državna vlast naplatom, odnosno obračunom sa dotičnim državama, a zamenu perpera izvršila je na teret državnog budžeta i bez neposrednog učešća Narodne banke.

Bugarske levove i nemačke marke donele su sobom bugarske i nemačke okupatorske odnosno osvajačke armije.

Perperi su zamenjeni u aprilu 1921. godine „al-pari” do sume od 5.000.— dinara, a preko nje u relaciji 2:1. Zamenjeno je ukupno oko 25 miliona perpera, koji su se zatekli još iz predratne Crne Gore.

Na ovaj način krajem 1921. godine izvršena je unifikacija valute u novostvorenoj državi. Pored državnog kovanog novca dinarska novčanica bančina postala je u zemlji jedino sredstvo plaćanja. U saobraćaju pak mogli su se vršiti obračuni i naznačavati cene i u krunama i u dinarima, razume se prema utvrđenoj relaciji 1:4. U prvo vreme postojala je namera da se krunsko — dinarskim novčanicama povuku i zamene i ranije dinarske novčanice. Kako je međutim privredni saobraćaj u celoj državi ubrzo prihvatio dinare kao nacionalnu valutu, to se pokazalo da bi ova mera bila samo izlišna formalnost. Ministar trgovine i industrije izdao je stoga krajem 1922. godine naredbu po kojoj se svi računi društava i ustanova obaveznih na javno polaganje računa imaju počev od 1. januara 1923. godine objavljivati samo u dinarima. Time je likvidiran i poslednji ostatak krune i dinar definitivno utvrđen za nacionalnu novčanu jedinicu.

Gradski — opštinski papirni novac

Po usvajanju dinara u novostvorenoj državi za jugoslovensku nacionalnu valutu, kao i usvajanjem njegovog odnosa prema okupacionim krunama 1:4, u privrednom saobraćaju zemlje osetila se u pojedinim gradovima i krajevima zemlje nestašica sitnog novca. Zbog toga, u vremenu 1918, 1919. i 1920. godine, pojedine gradske opštine izdavale su svoj takozvani gradski — opštinski papirni novac, koji je kao sredstvo plaćanja, važio sa ograničenim vremenom od jedne godine. Iako se ova izdanja novca mogu smatrati improvizacijom novca, a zbog vremenskog ograničenja, njegove važnosti i bonovima, ipak pojedina rešenja imaju i svoju umetničku i estetsku stranu, što je jedan od razloga za njihovom potražnjom i uvrštavanjem u redovan jugoslovenski papirni novac. Ovome svakako doprinosi i okolnost što je emitovanje ovog novca izvršeno zvanično, od strane zvaničnih državnih organa — opštinskih vlasti, čije je pokriće i zamenu za zvaničan državni novac u vremenu njegovog važenja garantovala dotična opštinska vlast, koja ga je emitovala.

U nastavku prikazaćemo papirni novac Kraljevstva SHS, Kraljevine SHS i Kraljevine Jugoslavije po hronologiji njegovog izdavanja: GRADSKI — OPŠTINSKI NOVAC, DINARSKO — KRUNSKO NOVČANICE I DINARSKO NOVČANICE.

A. GRADSKI — OPŠTINSKI NOVAC

Ovu vrstu sitnih apoena papirnih novčanica izdalo je u toku 1918 — 1920. godine ukupno devet gradova — opština: Beograd, Zagreb, Osijek, Karlovac, Split, Sarajevo, Ljubljana, Maribor i Rijeka, sa ukupno 24. raznih apoena, i to:

Kat. br.	Mesto i godina izdanja	Apoen	IV Presavijena	K v a l i t e t			I Nepresavijena
				III Normalno presavijena	II Blago presavijena		
1.	Beograd Novembra 1919.	20 para	25—30	30—35	35—40	40—50	
2.	Beograd Juna 1920.	10 para	12—15	15—28	18—20	20—25	
3.	„	20 para*	12—15	15—18	18—20	20—25	
4.	Zagreb 14. lipnja 1919.	10 filira	12—15	15—18	18—20	20—25	
5.	„	20 filira	12—15	15—18	18—20	20—25	
6.	„	50 filira	12—15	15—18	18—20	20—25	
7.	Osijek 10. lipnja 1919.	10 filira	25—30	30—35	35—40	40—50	
8.	„	20 filira	50—60	60—70	70—80	80—100	
9.	Osijek 1. srpnja 1919.	10 filira	25—30	30—35	35—40	40—50	
10.	„	20 filira	50—60	60—70	70—80	80—100	
11.	Karlovac 10. studenoga 1919.	10 filira	12—15	15—18	18—20	20—25	
12.	Karlovac 15. studenoga 1919.	20 filira	12—15	15—18	18—20	20—25	
13.	„	50 filira	12—15	15—18	18—20	20—25	
14.	Split 2. kolovoza 1919.	10 helera	50—60	60—65	65—70	70—80	
15.	„	20 helera	45—50	50—55	55—60	60—70	
16.	Sarajevo 20. septembra 1919.	10 helera	25—30	30—35	35—40	40—50	
17.	„	20 helera	25—30	30—35	35—40	40—50	
18.	„	50 helera	50—60	60—70	70—80	80—100	
19.	Ljubljana 2. Vinotoka 1919.	20 vinarjev	12—15	15—18	18—20	20—25	
20.	Maribor 6. oktobra 1919.	10 vinarjev	12—15	15—18	18—20	20—25	
21.	„	20 vinarjev	12—15	15—18	18—20	20—25	
22.	Rijeka 2. gennaio 1918.	5 centesini	10—12	12—15	15—18	18—20	
23.	„	15 centesini	10—12	12—15	15—18	18—20	
24.	„	50 centesini	10—12	12—15	15—18	18—20	

САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ организује колективно путовање на Светску филателистичку изложбу „ПРАГА 78”.

На пут се полази у четвртак, 7. септембра у 13 часова авионом, а повратак је предвиђен, такође авионом, за недељу, 10. септембра 1978. године око 20 часова. У Прагу је обезбеђен хотел више Б категорије, на бази полупансиона.

Цена за ово путовање је 2290. — динара. Заинтересовани треба да се до 15. јула пријаве и уплате 1.000. — динара у Савез филателиста Србије (Сремска 6/IV, тел. 638-751) а остатак, најкасније до 25. августа. Ближе информације могу се добити у Центротуристу; на састанцима филателиста у хотелу „МЕТРОПОЛ” код друга Димитрија Петровића.

B. OPŠTA IZDANJA

DINARSKO—KRUNSKE NOVČANICE

— Izdanje Ministarstva finansija Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca —

Kat. broj	A p o e n i	Presavi- jena	K v a l i t e t			
			IV	III Normalno presavi- vijena	II Blago pre- savijena	I Nepresa- vijena
1.	1919	1/2 dinara = 2 krune (vrednost »2 krune« naknadno štampan)	10—12	12—15	15—18	18—20
2.	„	1 dinar = 4 krune (vrednost »4 krune« naknadno štampan)	6—8	8—10	10—13	13—15
3.	„	5 dinara = 20 kruna (vrednost »20 kruna« naknadno štampan)	30—35	35—40	40—45	45—50
4.	„	10 dinara = 40 kruna (vrednost »40 kruna« naknadno štampan)	30—40	40—50	50—60	60—70
5.	„	20 dinara = 80 kruna (vrednost »80 kruna« naknadno štampan)	60—80	80—100	100—120	120—150
5a.	1919	20 dinara = 80 kruna (vrednost »80 kruna« štampan istovremeno)	60—80	80—100	100—120	120—150
6.	„	100 dinara = 400 kru- na (vrednost »400 kru- na« naknadno štam- pan)	1000—1200	1200—1400	1400—1600	1600—2000
6a.	„	100 dinara = 400 kru- na (vrednost »400 kru- na štampan istovre- meno)	1000—1200	1200—1400	1400—1600	1600—2000
7.	„	1000 dinara = 4000 kruna (vrednost »4000 kruna« naknadno šta- mpan)	7000—8000	8000—10000	10000—12000	R
7a.	„	1000 dinara = 4000 kruna (vrednost »4000 kruna« štampan isto- vremeno)	7000—8000	8000—10000	10000—12000	R

DINARSKE NOVČANICE

8.	1919	1/2 dinara	10—12	12—15	15—18	18—20
9.	„	1 dinar	6—8	8—10	10—13	18—20
10.	21. 3. 1921	25 para	10—12	12—15	15—18	18—20

— Izdanje Narodne banke Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca —

11.	1. 11. 1920	10 dinara	150—180	180—200	200—250	250—300
12.	30. 11. 1920	100 dinara	40—50	50—60	60—80	80—100
13.	30. 11. 1920	1000 dinara	1000—1300	1300—1500	1500—1800	1800—2000
13a.	„	100 dinara (Sa naknadno odštampanom rozetom »Karađorđa« i natpisom oko rozete »Narodna banka Kraljevine Jugoslavije«, Štampanje rozete izvršeno 1930. godine)	600—800	800—1000	1000—1300	1300—1500
14.	26. 5. 1926	10 dinara	80—100	100—120	120—150	150—200

— Izdanje Narodne banke Kraljevine Jugoslavije —

15.	1. 12. 1929	10 dinara	120—150	150—170	170—200	200—250
16.	„	100 dinara (vodoznak: Kralj Aleksandar)	1—2	2—3	3—4	4—5
16a.	„	10 dinara (vodoznak: Karađorđe)	30—35	35—40	40—45	45—50
17.	1. 12. 1931	50 dinara	10—15	15—18	18—20	20—30
18.	1. 12. 1931	1000 dinara	10—15	15—18	18—20	20—30
19.	15. 7. 1934	100 dinara (nije puštena u opticaj)	60—80	80—100	100—120	120—150
20.	6. 9. 1935	500 dinara	25—30	30—35	35—40	40—50
21.	„	1000 dinara (nije puštena u opticaj)	200—250	250—300	300—350	350—400
22.	6. 9. 1936	20 dinara	8—10	10—12	12—15	15—20
23.	„	10000 dinara (nije puštena u opticaj)	600—700	700—800	800—1000	1000—1200
24.	22. 9. 1939	10 dinara	8—10	10—12	12—15	15—20

U navedenom prikazu dali smo sva izdanja papirnih novčanica izdatih na teritoriji Jugoslavije do II svetskog rata odnosno okupacije naše zemlje.

U jednom od narednih brojeva daćemo prikaz svih papirnih novčanica opšteg izdanja izdatih posle rata počev od 1944. godine do danas.

ПРОДАЈЕМ ТЕБАЧИЋЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ МАРАКА

1969. година		1971. година		1973. година	
Птуј	13.—	Париска комуна	22.—	Стони тенис	35.—
В. Главинов	13.—	ЦЕПТ	120.—	ЦЕПТ	280.—
Игре глувих	22.—	Самоуправљање	200.—	А. Јанша	12.—
Београд	15.—	Крушевац	11.—	Пливање	25.—
Ј. Смодлака	13.—	Археологија	260.—	Ј. Далматинац	10.—
Скопље	14.—	Портрети	390.—	Уметност	250.—
Титоград	14.—				
1970. година		1972. година		1974. година	
Мозаик	350.—	Планица	23.—	Метарски систем	11.—
Сарајево	12.—	Олимпијада	390.—	УПУ	140.—
Лењин	30.—	ЦЕПТ	140.—	Дан младости	280.—
Кошарка	28.—	Дан младости	60.—	Ивањица	190.—
ЦЕПТ	90.—	Железница	110.—	Фудбал	140.—
Загреб	12.—	Шах	160.—	Планинари	25.—
Љубљана	12.—			Дечја недеља	110.—
Гимнастика	22.—			Уметност	240.—
ОУН	25.—				
Барок	300.—				

БОРИВОЈЕ СТАНКОВИЋ
11000 БЕОГРАД
Булевар Револуције 235

NOVE MARKE

EVROPA

ALBANIJA

26. mart: Reprodukcije, slikarstvo radničke klase (5 vr. i blok)

ANDORA franc.

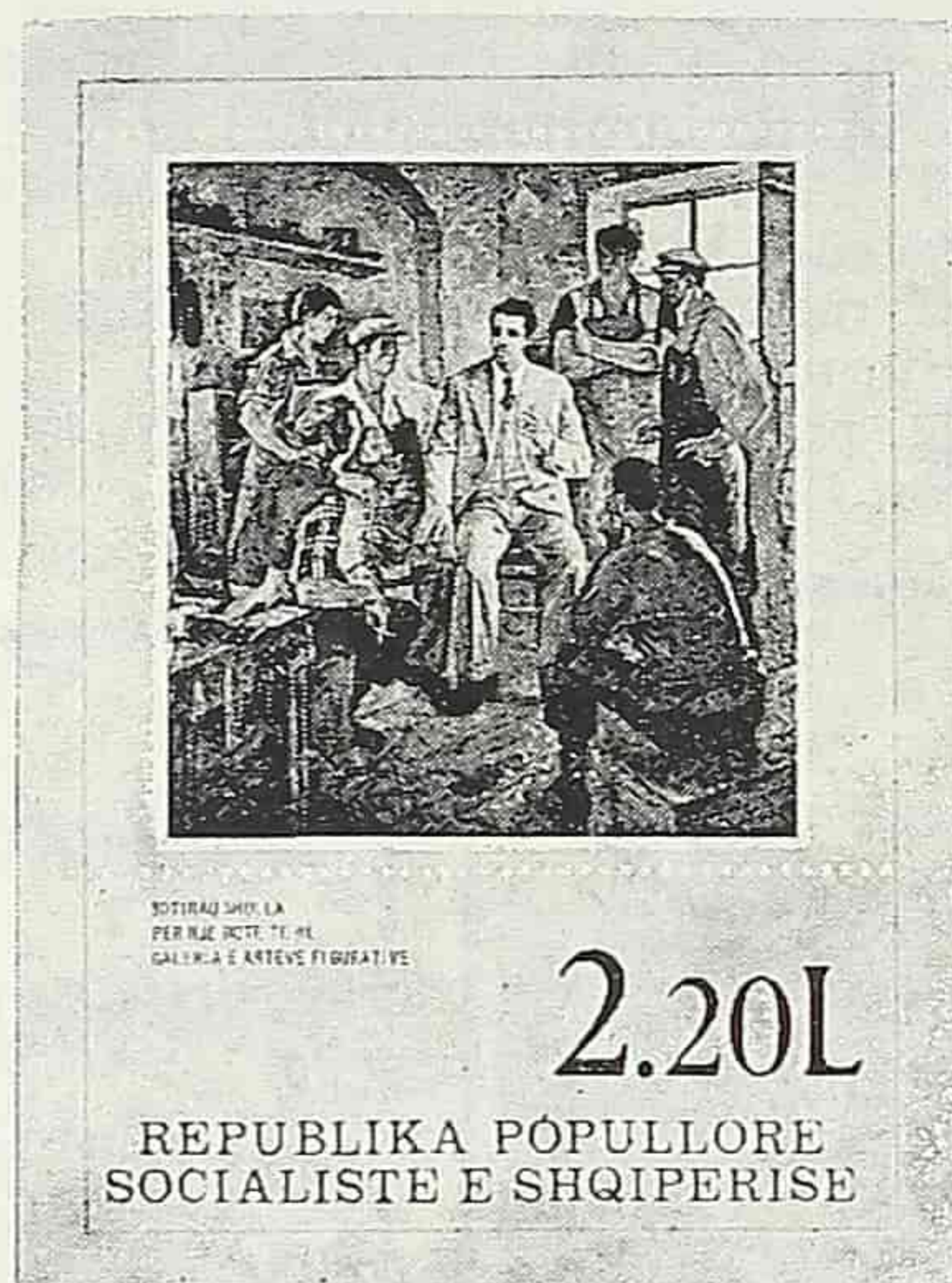
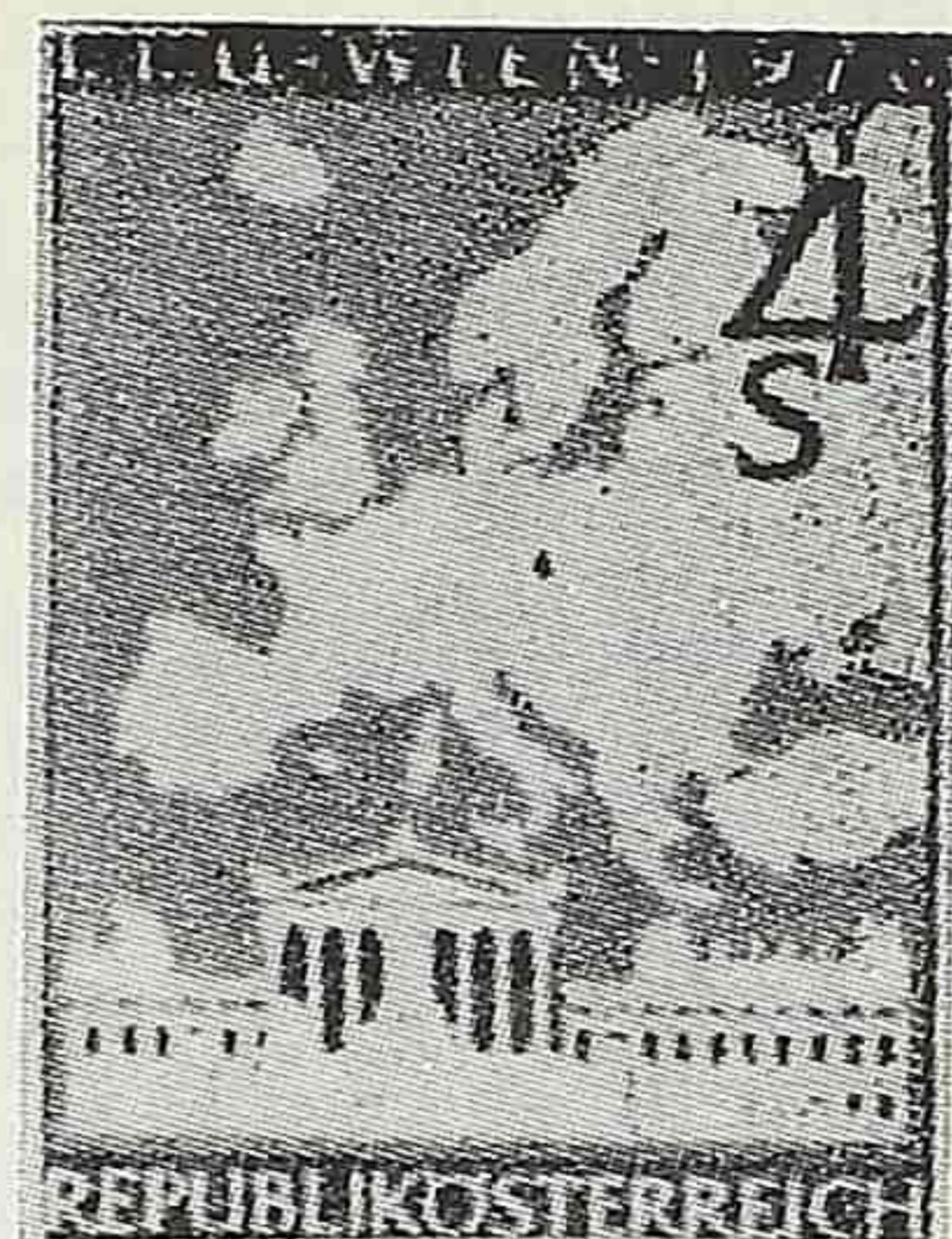
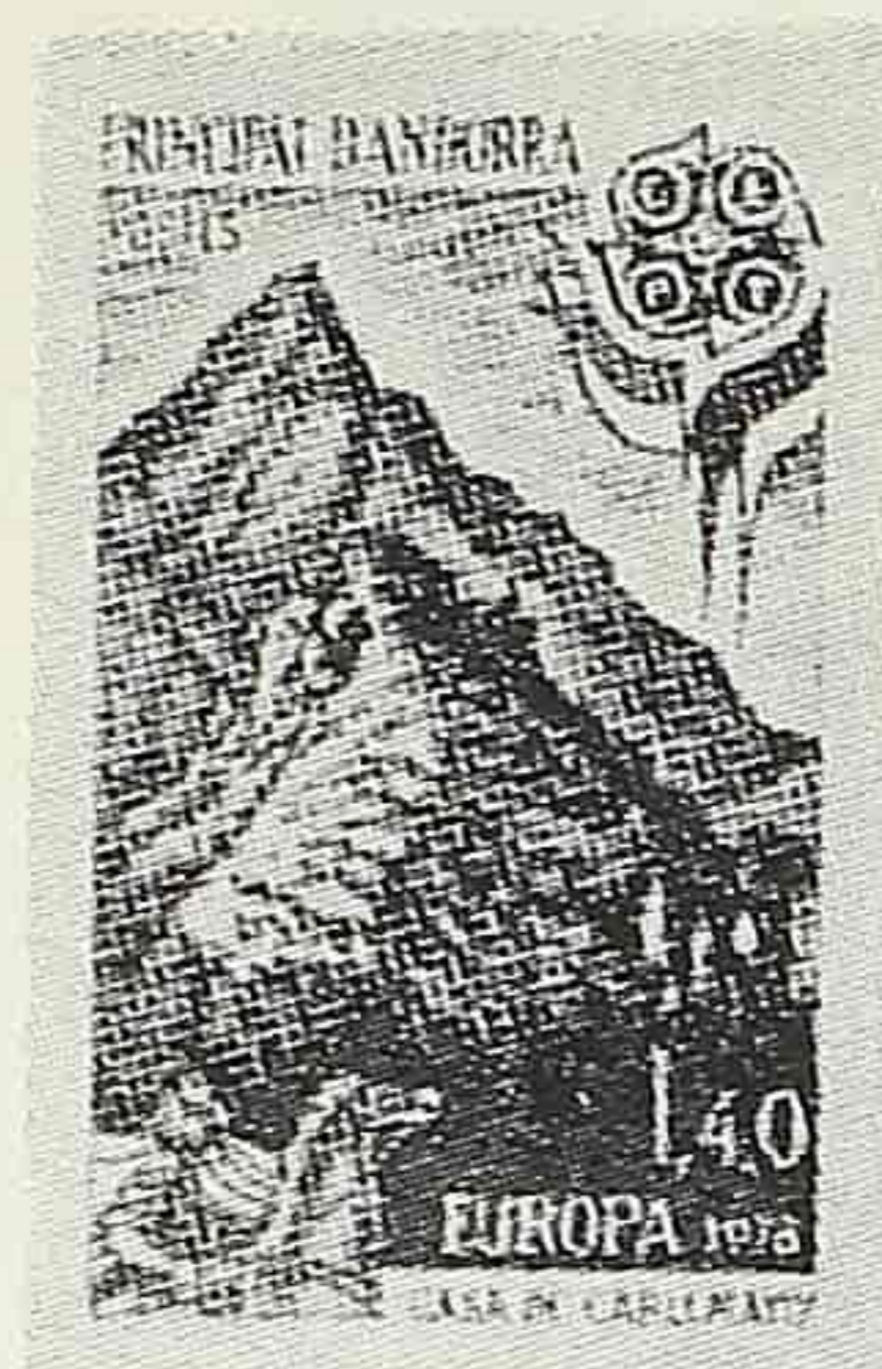
20. mart: Zaštita prirode (1 vr.)
10. april: 700 godina Sporazuma o dvostrukoj vlasti sa Francuskom (1 vr.)
1. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

AUSTRIJA

17. april: Međunarodna izložba lova (1 vr.)
17. april: Evropa CEPT (1 vr.)
3. maj: Treća Interparlamentarna konferencija (1 vr.)

BELGIJA

3. april: 850 godina samostana u Grimbergenu (1 vr.)
10. april: 175-god. Industrijske i trgovinske komore u Ostende-u (1 vr.)
17. april: Dan marke (1 vr.)
8. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

BUGARSKA

10. februar: Dunav — reka Evrope (2 vr.)
 1. mart: 100 godina oslobođenja od Turaka (4 vr. i blok)
 3. mart: 100 godina bugarskog Crvenog krsta (1 vr.)
 10. april: Filatelistička izložba »Filarserdika« 78, arheologija (6 vr.)
 15. maj: Svetske omladinske i studentske igre na Kubi (1 vr.)
 5. juni: Flora, cveće (6 vr.)

BERLIN

5. april: 150 godina Nemačkog arheološkog instituta (1 vr.)
 5. april: Razvoj vazduhoplovstva (4 vr.)
 5. april: Sportski motivi (2 vr.)
 17. maj: 250 godina rođenja graditelja Johana Eosandre-a (1 vr.)
 17. maj: 100 godina Državne štamparije u Berlinu (1 vr.)
 22. maj: 150 godina rođenja Albreht fon Grafe-a, očnog lekara (1 vr.)

ČEHOSLOVAČKA

2. mart: Češki astronauti u kosmosu (2 vr.)
 14. mart: 650 godina arheološkog nalazišta u Kremnicu (5 vr.)
 15. mart: Bezbednost u saobraćaju (1 vr.)
 16. april: Deveti sastanak za unapređenje svetske trgovine (1 vr.)
 26. april: Svetsko prvenstvo u hokeju na ledu (3 vr.)
 26. april: Evropsko prvenstvo u lakoj atletici (3 vr.)
 9. maj: Istorijske znamenitosti Bratislave (2 vr.)
 9. maj: Praški hrad (2 vr.)
 29. maj: XIV kongres COMERCON (1 vr.)
 30. maj: Praški mostovi (6 vr.)
 30. juni: Stari praški časovnici (5 vr.)

DANSKA

11. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

FARERSKA OSTRVA

13. april: Morske ptice (3 vr.)

FRANCUSKA

3. april: Regioni — Normandija (1 vr.)

24. april: Francuska u cveću (1 vr.)

24. april: Štednja energije (1 vr.)

8. maj: Turizam (1 vr.)

8. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

16. maj: Nacionalni filatelistički kongres (1 vr.)

29. maj: 50 godina teniskog stadiona »Roland Garo« (1 vr.)

12. juni: Turizam (1 vr.)

19. juni: Turizam (1 vr.)

FINSKA

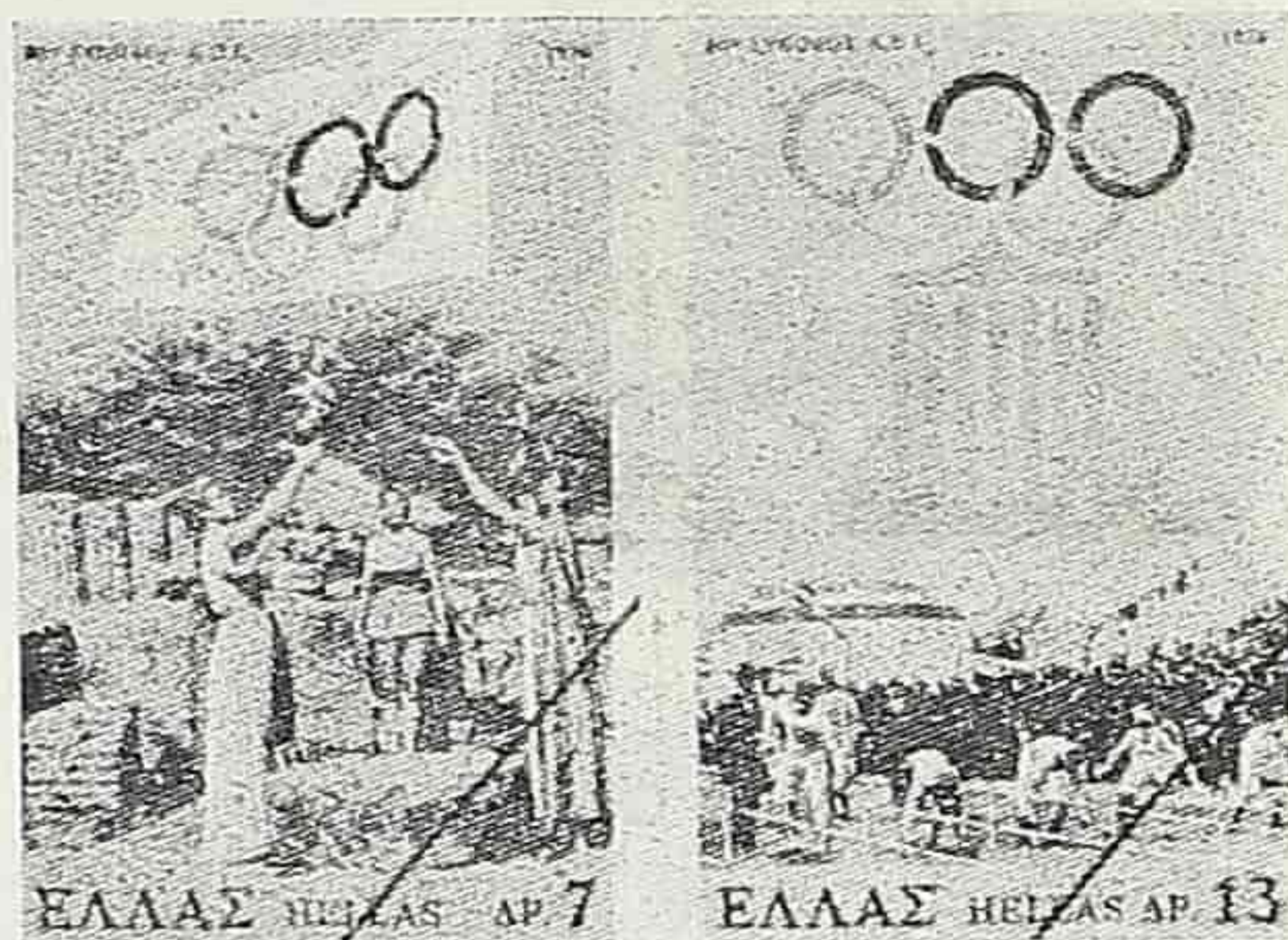
2. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

GRČKA

15. maj: 150 godina grčke pošte (4 vr.)

15. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

15. maj: 80 godina Olimpijskog komiteta (2 vr.)

GIBRALTAR

3. maj: Gibraltar viđen iz kosmosa (1 vr.)

GRENLAND

17. april: Portret kraljice Margarete (3 vr.)

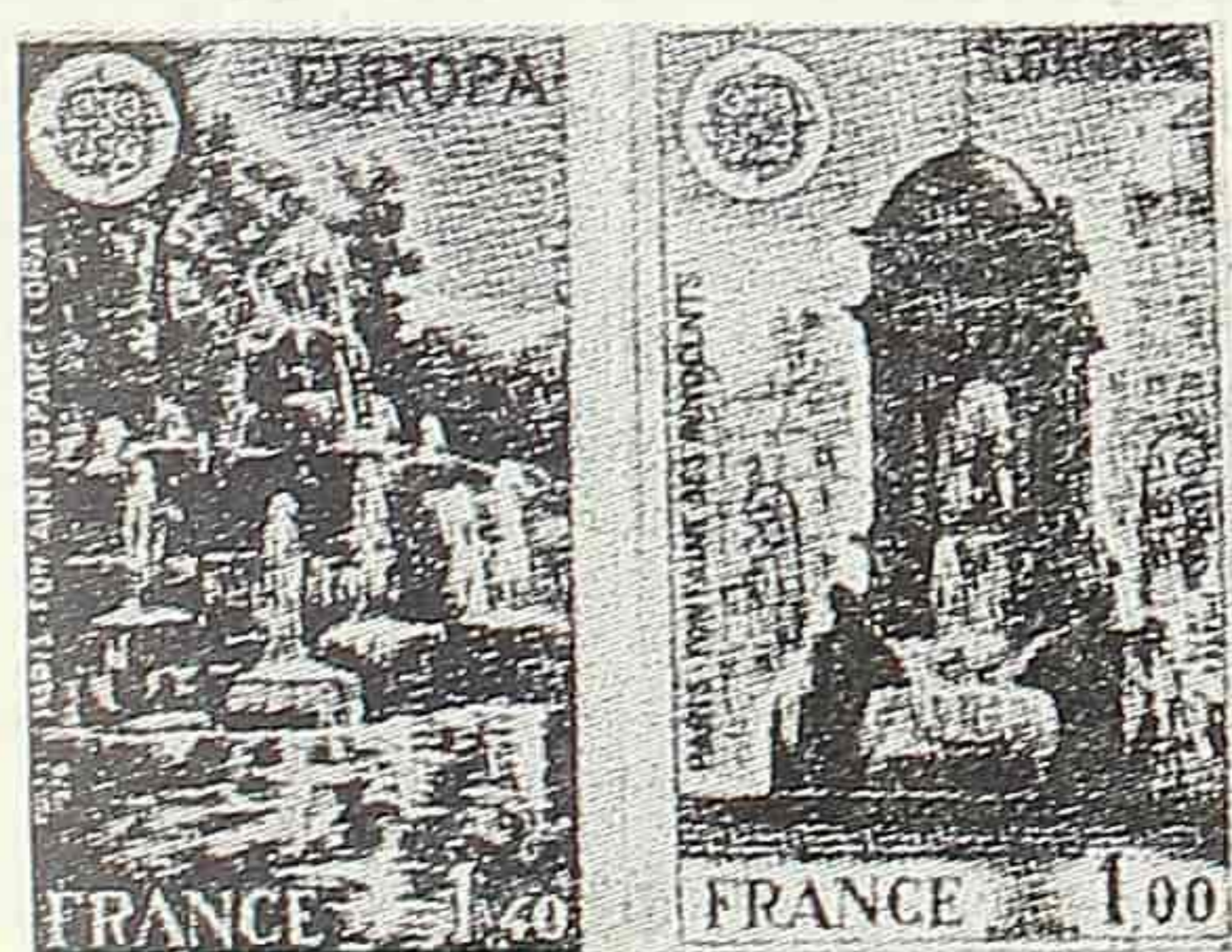

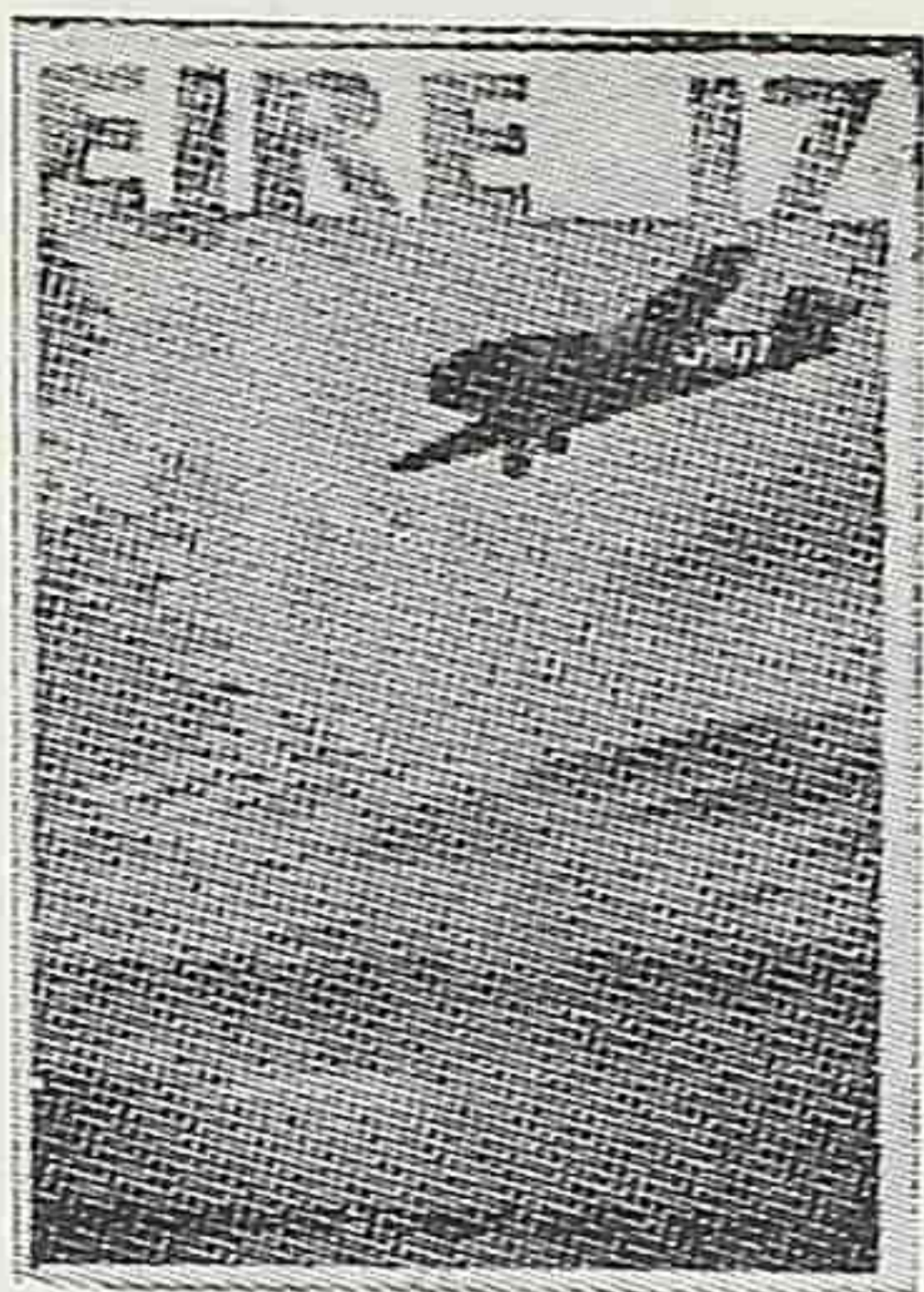
HOLANDIJA

11. april: Keramika (4 vr.)

2. maj: Prava čoveka (1 vr.)

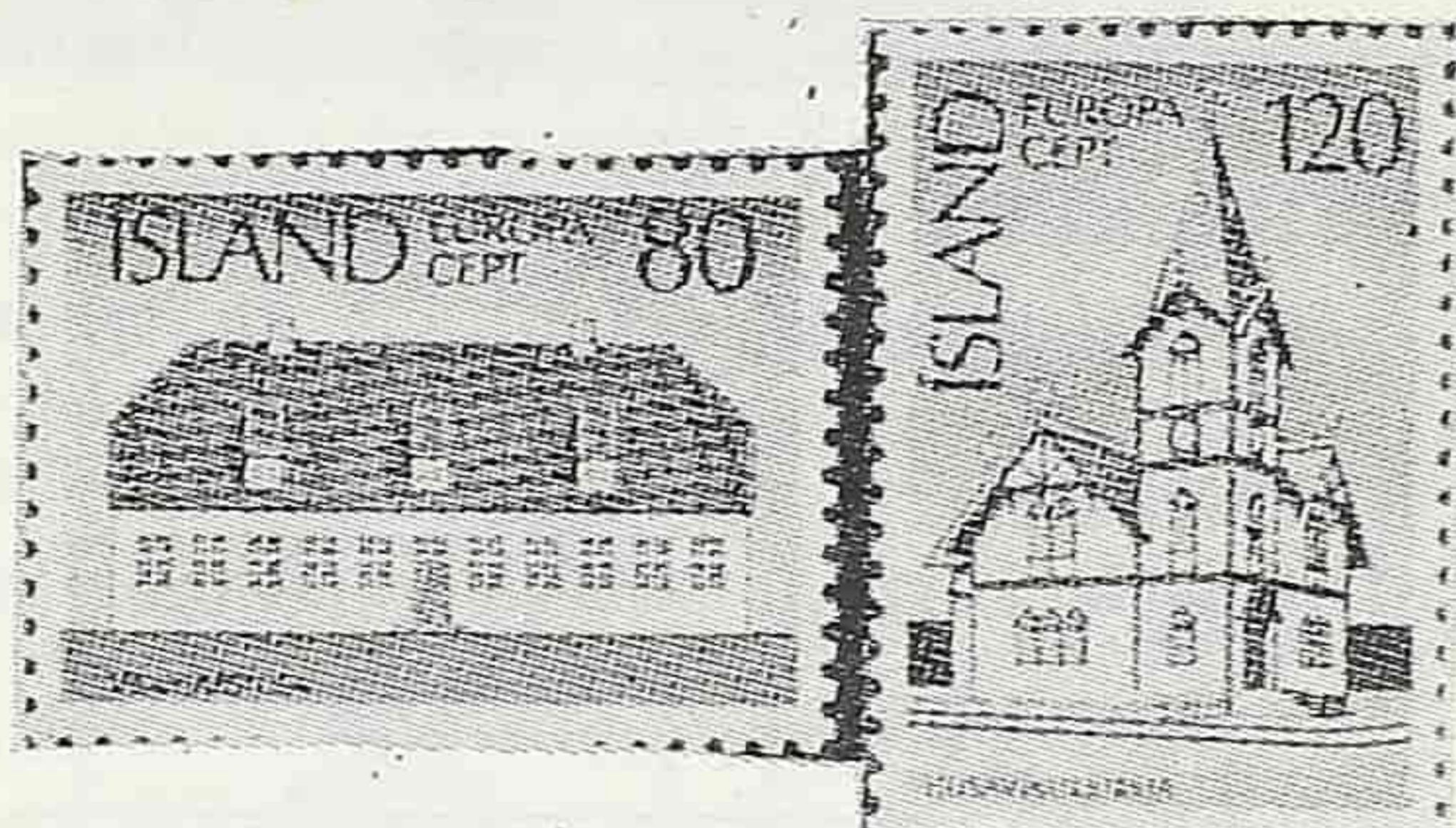
2. maj: Evropa CEPT (1 vr.)

ISLAND

2. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

ITALIJA

15. mart: 200 godina Milanske skale (2 vr.)

KIPAR grčki

24. april: Evropa CEPT (3 vr.)

KIPAR turski

17. april: Socijalno osiguranje (3 vr.)
2. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

LIHTENŠTAJN

2. mart: Evropa CEPT (2 vr.)
1. juni: 40 godina vladavine princa Franca Jozefa II od Lihtenštajna (4 vr.)
1. juni: Arhitektura II (6 vr.)

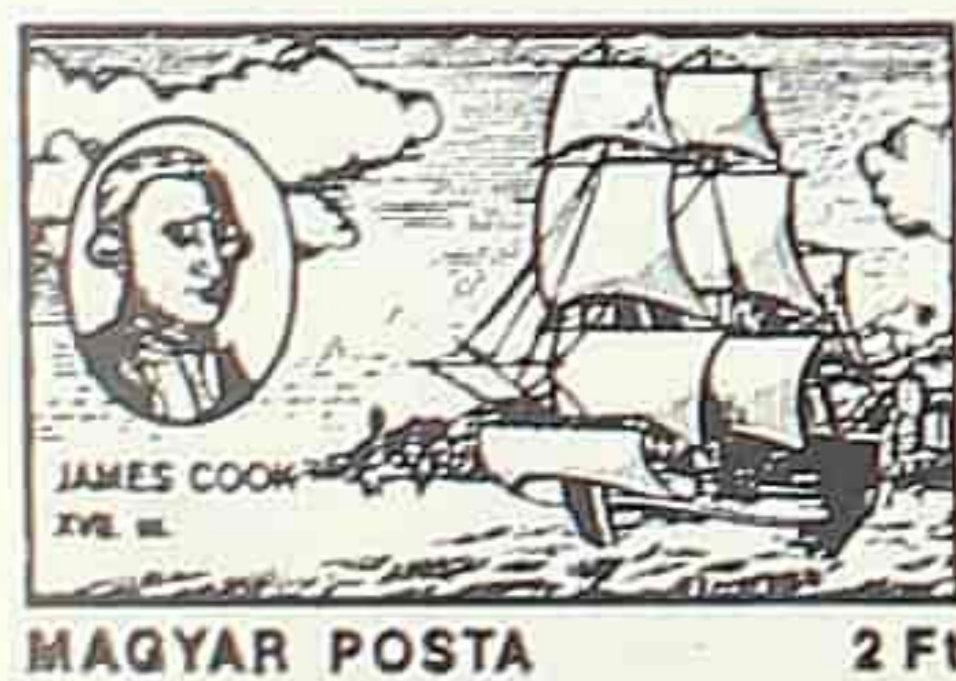
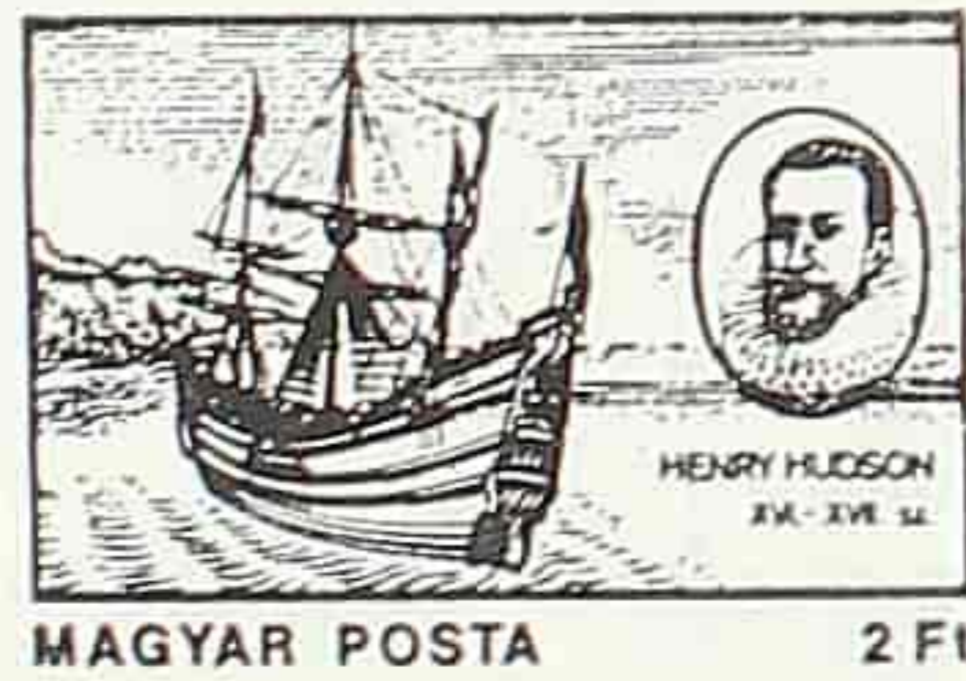
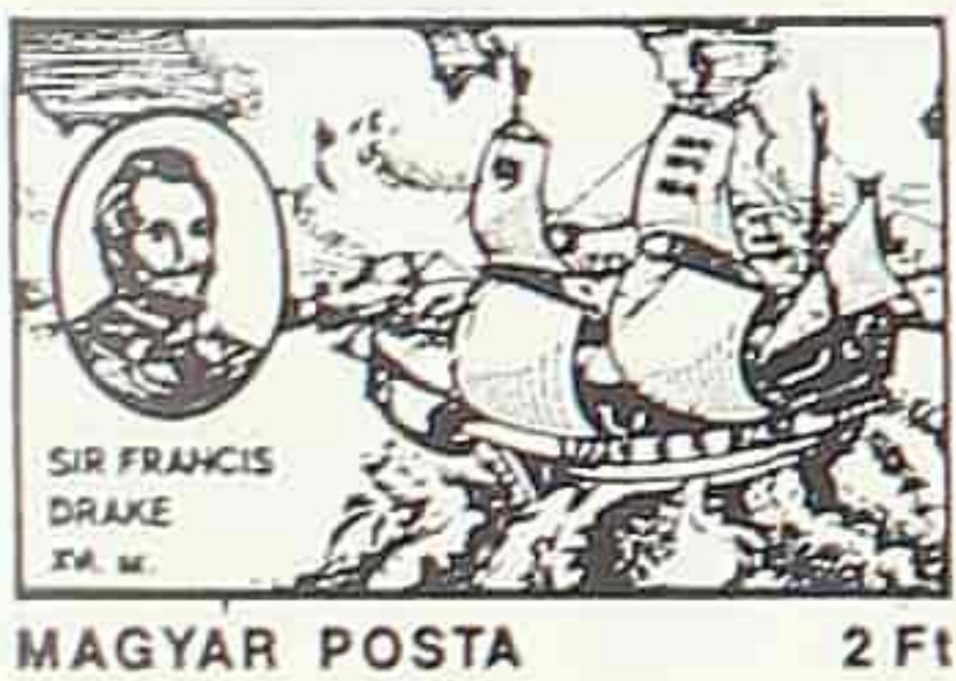
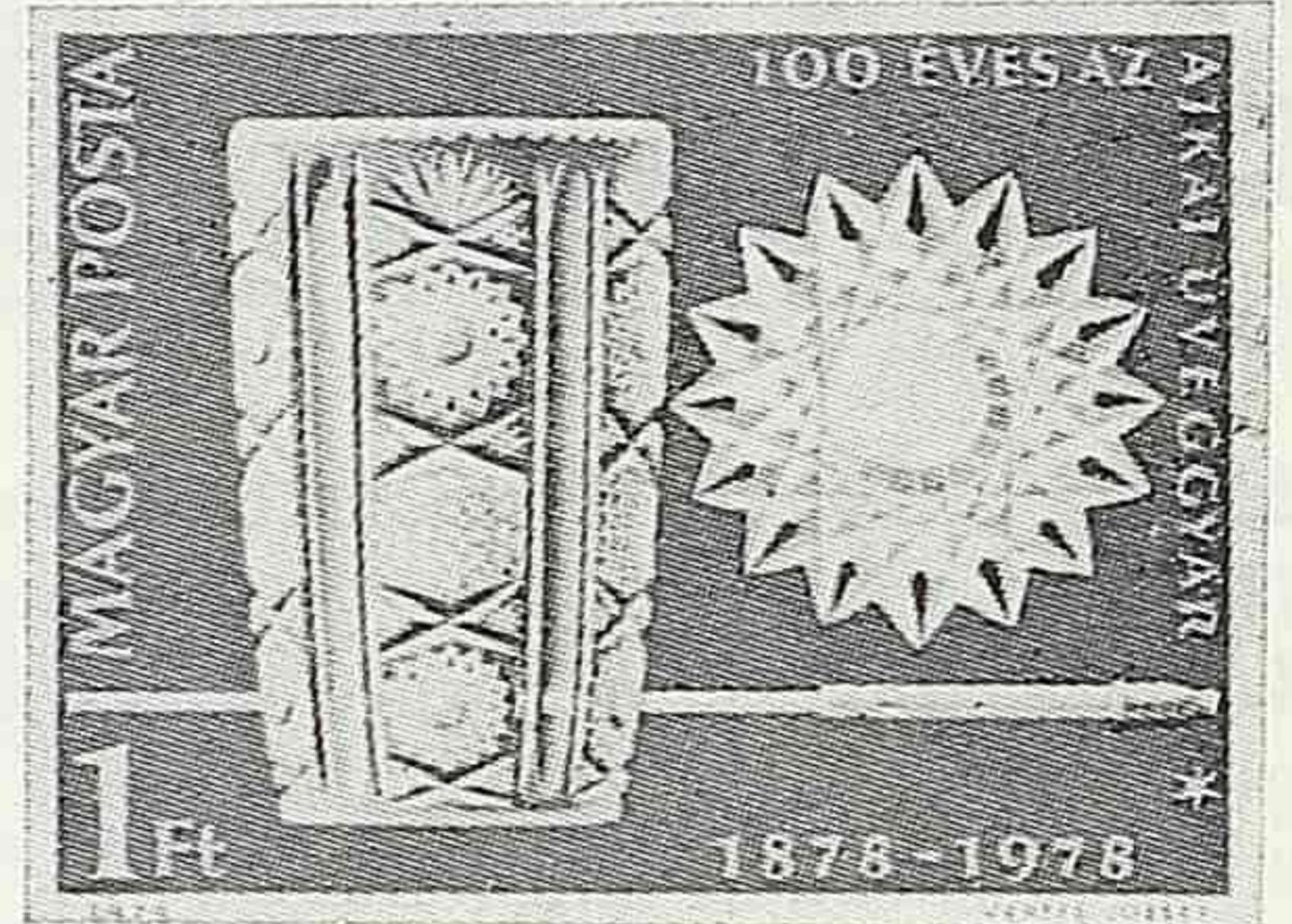
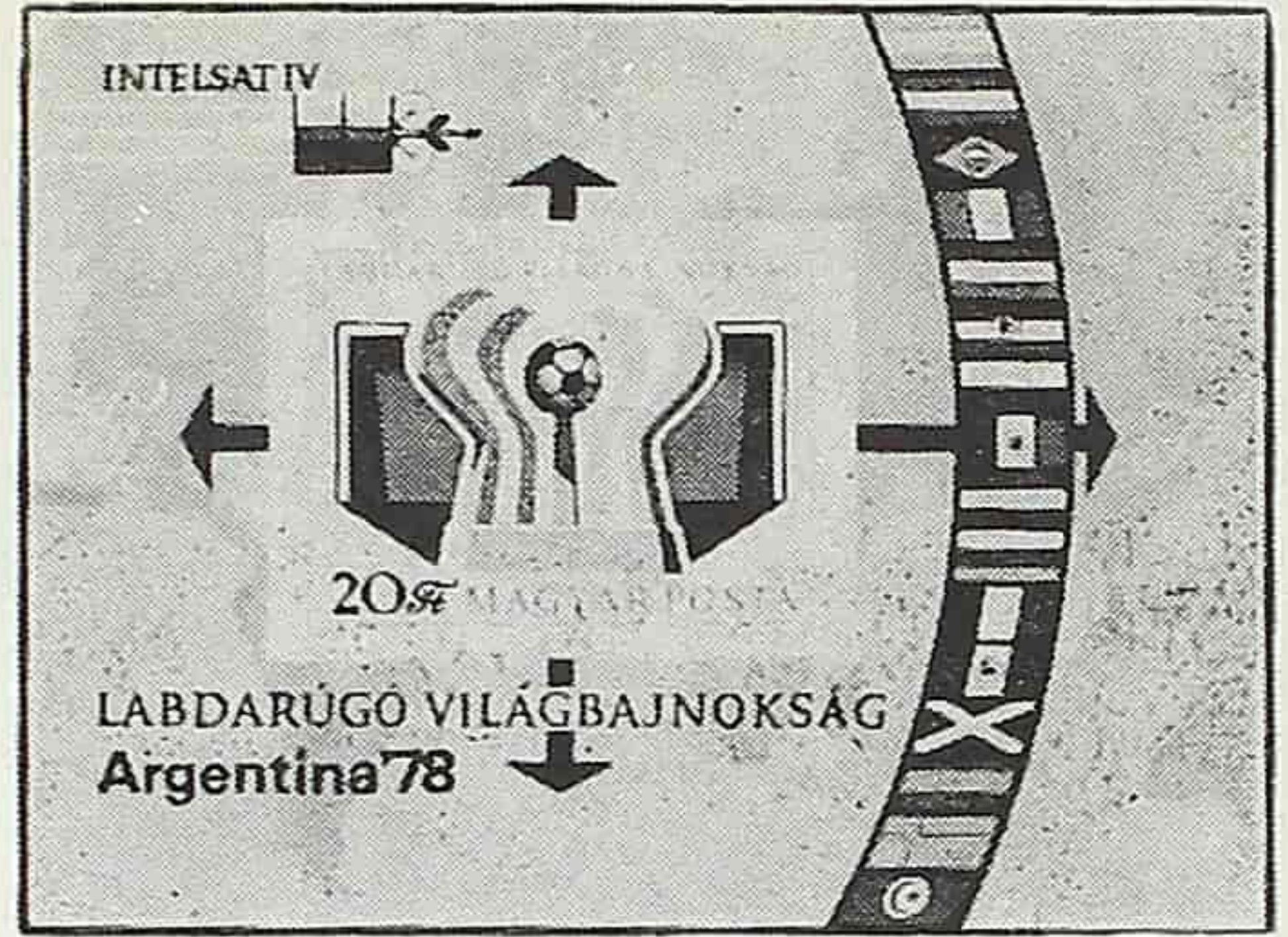
LUKSEMBURG

18. maj: Evropa CEPT (2 vr.)
18. maj: 135 godina vojnog orkestra (1 vr.)
18. maj: 300 godina statue »Žena Luksemburga (1 vr.)
18. maj: Emil Majriš, borac za socijalni napredak (1 vr.)

MADARSKA

- 5. maj: 75 godina vazduhoplovstva (7 vr. i blok)
- 6. maj: Reprodukcija platna »Generacije« povodom izložbe »Socfileks«
- 8. maj: 100 godina fabrike stakla u Aiki (1 vr.)
- 15. maj: Svetsko prvenstvo u nogometu (8 vr. i blok)
- 20. maj: Brodovi (8 vr.)

MALTA

- 25. april: Evropa CEPT (2 vr.)
- 6. juni: Svetsko prvenstvo u nogometu (3 vr.)

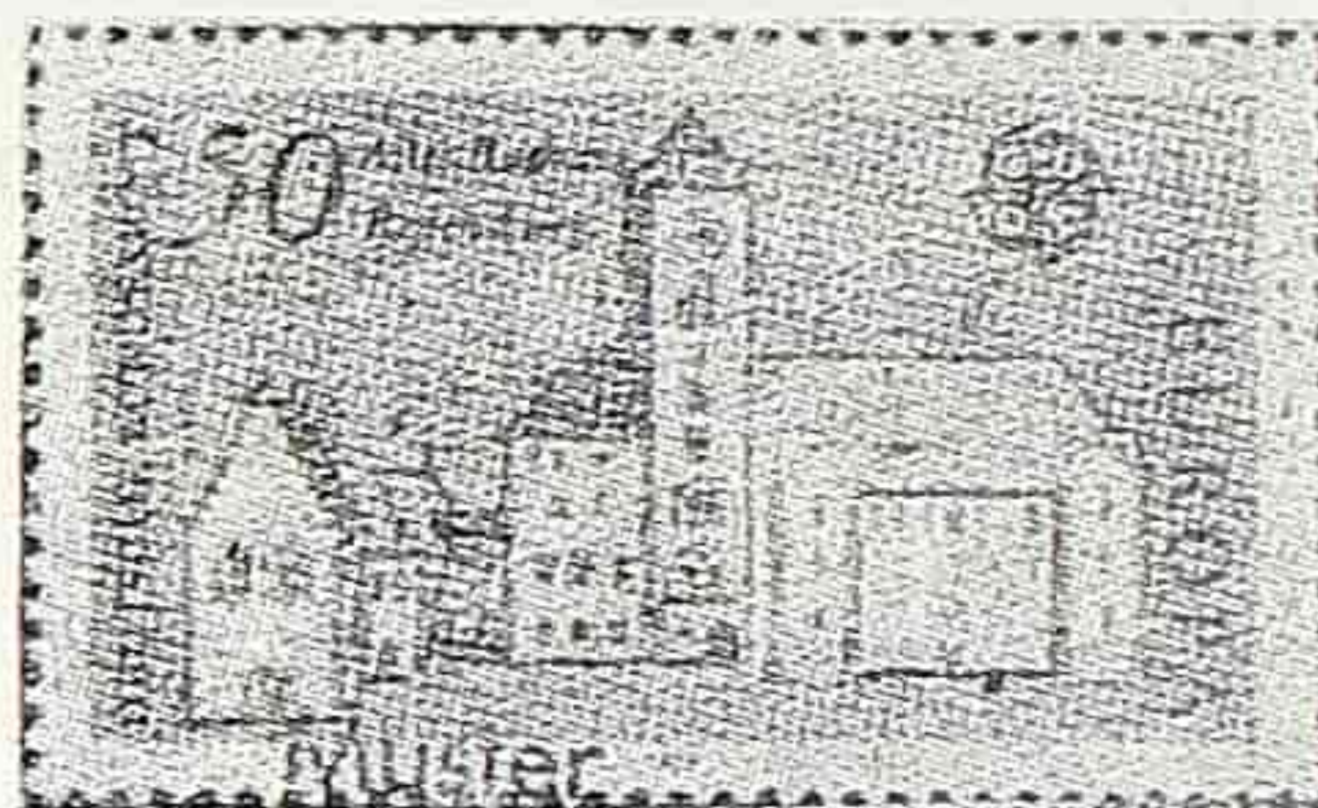
NEMAČKA DR

- 25. april: Svetski dan telekomunikacija (2 vr.)
- 4. april: 200 godina osnivanja škole za gluve (2 vr.)
- 9. maj: Paradne uniforme iz XIX veka (4 vr.)
- 23. maj: 100 godina Lajpciškog zoološkog vrta (4 vr.)

NEMAČKA SR

- 13. april: Vazduhoplovstvo (4 vr.)
- 22. maj: Evropa CEPT (3 vr.)
- 22. maj: Basne (1 vr.)

NORVEŠKA

- 2. maj: Evropa CEPT (2 vr.)
- 1. juni: Norveški pejzaži (2 vr.)
- 30. juni: 75 godina rođenja Olafa V (1 vr.)

PORTUGALIJA

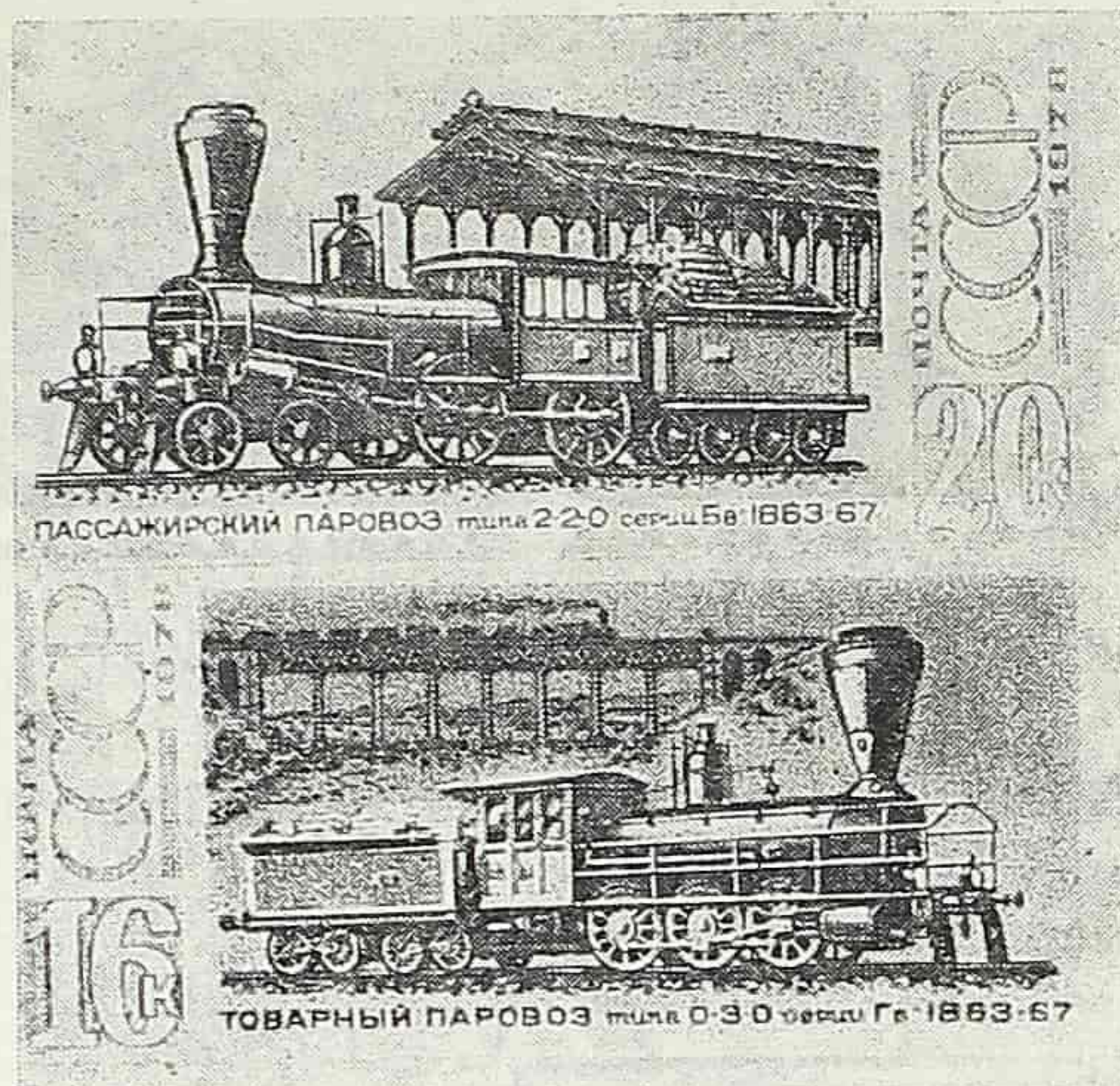
- 12. april: Geologija (4 vr.)

RUMUNIJA

10. mart: Cepelini (6 vr. za vazdušnu poštu i blok)

10. mart: Vodene brane i nasipi (6 vr.)

SSSR

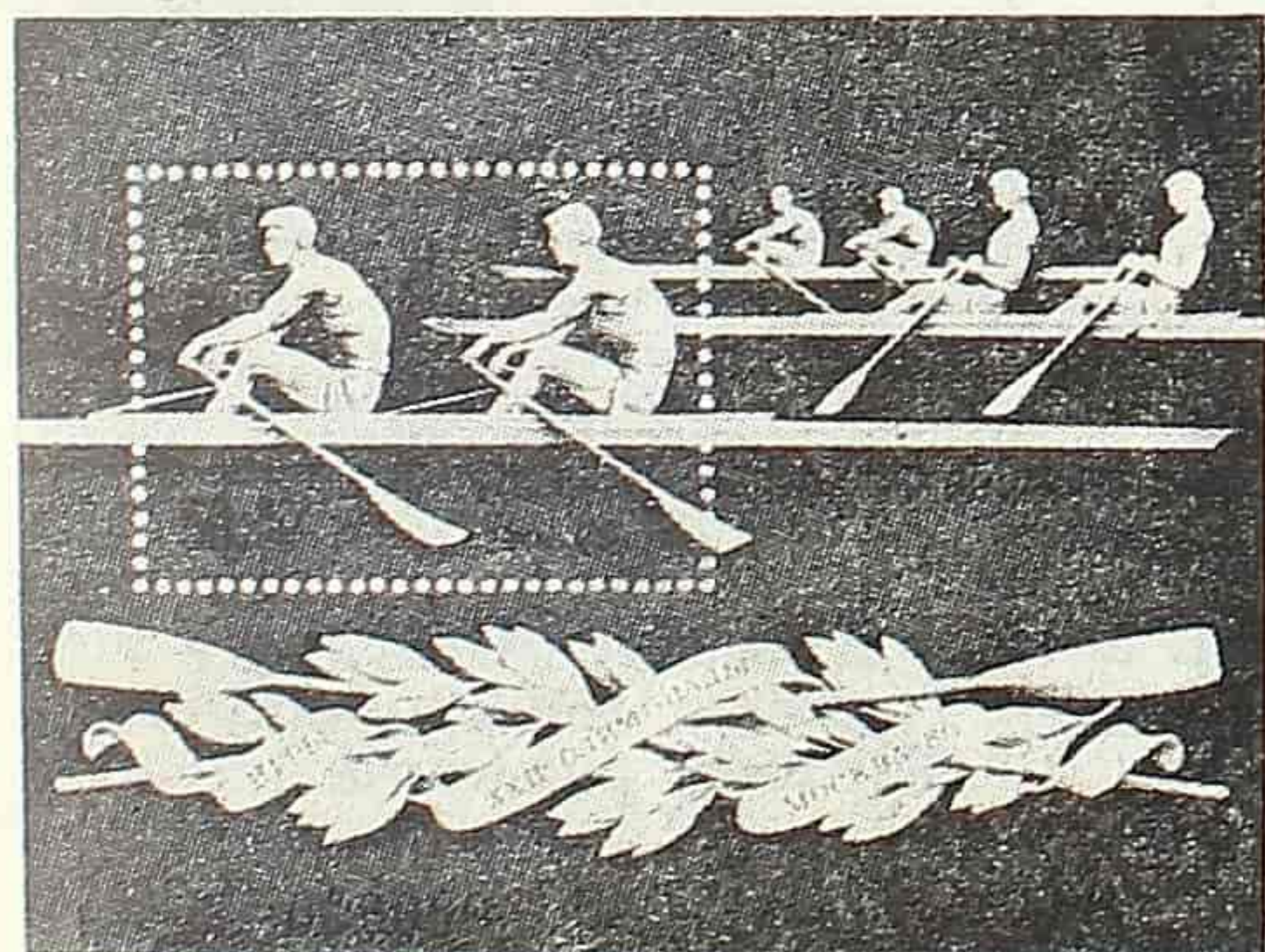
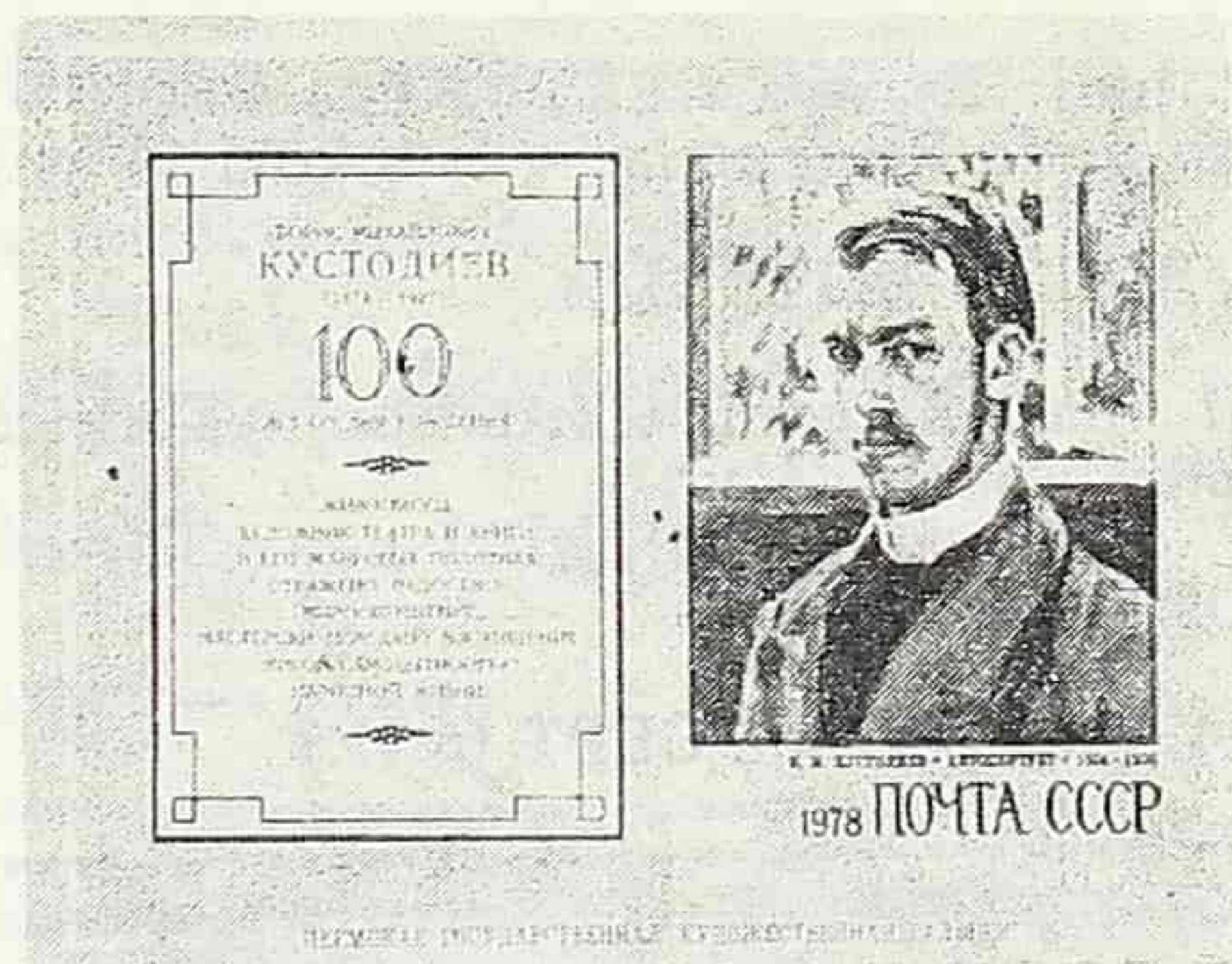
3. mart: Reprodukcije B. M. Kustodije-va (5 vr. i blok)

13. mart: Međunarodni let u kosmos sa sovjetsko-češkom posadom (3 vr.)

24. mart: XXII Olimpijske igre, sportovi na vodi (5 vr. i blok)

12. april: Dan kosmonauta (1 vr.)

16. april: IX Svetski kongres profesora u Pragu (1 vr.)

TURSKA

16. juni: 100 godina rođenja Reze Pahlavi (1 vr.)

28. juni: Tradicionalne turske kuće (5 vr.)

VATIKAN

8. maj: 100 godine smrti pape Pija IX (3 vr.)

ŠPANIJA

28. mart: Reprodukcije, Rubens, Tician i Žan de Žuri (3 x 3 vr.)

4. april: Zaštita prirode (5 vr.)

ŠVAJCARSKA

2. maj: Evropa CEPT (2 vr.)

26. maj: Pro patria — zamkovi (4 vr.)

VELIKA BRITANIJA

31. maj: 25 godina krunisanja kraljice Elizabete II (4 vr.)

Ostrvo Man

24. maj: Evropa CEPT (6 vr.)

ŠVEDSKA

11. april: Evropa CEPT (2 vr.)

11. april: Hrišćanske verske zajednice (5 vr.)

11. april: Suri medved (1 vr.)

23. maj: Turizam, Vestergotland (5 vr.)

23. maj: Turizam, putovanje u nepoznato (6 vr.)

23. maj: 100 godina Univerziteta u Štokholmu (1 vr.)

REDOVNI SASTANCI FILATELISTA

ODRŽAVAJU SE SVAKOG ČETVRTKA OD 16—20 ČASOVA I SVAKE NEDELJE OD 9—14 ČASOVA U PROSTORIJAMA HOTELA »METROPOL« U BEOGRADU, BULEVAR REVOLUCIJE 69.

NA OVIM SASTANCIMA STALNO SU DEŽURNI ČLANOVI BEOGRADSKIH DRUŠTAVA »VRAČAR«, »SAVA«, »BEOGRAD« I DRUGI, KOD KOJIH MOŽETE DOBITI SVA NAŠA NOVA IZDANJA MARAKA KAO I SVE OSTALE INFORMACIJE U VEZI FILATELIJE.

OVE SASTANKE POSETILO JE U TOKU 1977. GODINE PREKO 30.000 POSETILACA — FILATELISTA I MOGU SE SMATRATI NAJPOSEĆENIJIM SASTANCIMA FILATELISTA U OVOM DELU EVROPE.

U TOKU SASTANKA, VRLO LJUBAZNO OSOBLJE HOTELA »METROPOL« NASTOJI DA SE SVI POSETIOCI UGODNO OSEĆAJU.

DOVOLJNO JE DA POZOVETE TELEFON 620-333

Beograd, Sremska 6

**STALNO DEŽURNE JUGOSLOVENSKE
IZVOZNE I KREDITNE BANKE**

MALI OGLASI

Tražim partnera za razmenu. Interesuju me jugoslovenske marke. LADISLAV ODENHAL, 594 53 OSOVA BITYŠKA 165. Čehoslovačka

Želim razmenu sa jugoslovenskim filatelistima. LITVINOV BORIS NIKOLAEVIČ, SSSR, 410028 SARATOV, Ul. B. Hmeljnickogo 23. kv. 5.

U zamenu za marke Paragvaja i arapskih zemalja, dajem značke Olimpijade 78. kosmosa i Lenjina. OVCINNIKOV KONSTANTIN, SSSR, Gorki — 603044 pr. Geroev 41-173

Interesuju me marke Jugoslavije, Francuske i Španije, kao i marke celog sveta na temu kosmos, sport, flora i fauna. HORESENKO NIKOLAJ, SSSR, 316017 KIROVGRAD

Želim razmenu nežigosanih maraka na temu flora, fauna, sport, sredstva transporta, razvoj aviacije i kosmos. RIBAKOV K. M. RIGA 226058 Berzupes 31-37, SSSR

OBAVEŠTENJE ČITAOCIMA:

Uobičajena rubrika novih maraka vanevropskih zemalja biće objavljena u sledećem broju i obuhvatiće sva izdanja u periodu mart — avgust.

KUPUJEM PONIŠTENE I NEPONIŠTENE MARKE ŠVAJCARSKJE I LIHTENŠTAJNA

MIODRAG MRĐA, dipl. ing.
Beograd, Rakovica, Rujica 9.

Fotografije u ovom broju:

ŽARKO KOVAČEVIĆ

